

Брой 12 (1953)

Декември 2018 г.

Година LIX, ISSN-0205-0943

Цена 1 лв.

Туристическият вестник

www.btsbg.org

Издание на BTS

БТС връчи годишните награди за 2018 година

На 15 декември в Дом на културата „Средец“ за четвърти пореден път бяха връчени годишните награди на BTS в отделните категории. Събитието бе съпътствано с Коледен концерт на хор „Планинска песен – Филип Аврамов“ и Иодлеровия състав към него. Церемонията започна с химна на BTS „Балкани, дайгайте се“. Водещ бе Мирослав Дачев – експерт в BTS, а награ-

дите връчи председателят на Сдружението проф. д-р Алексей Стоев.

В категория „Партньорство с държавните органи“ призът бе за Област Смолян и членът на Управителния съвет доц. Тодор Тодоров пое ангажимента да го връчи на областния управител.

В категория „Партньорство с местната власт“ наградата бе за кмета на град Калофер Румен Стоянов, който е и предсе-

гател на туристическото дружество в града. В категория „Партньорство с национални и природни паркове“ наградата беше за Природен парк „Витоша“ и бе получена от заместник-директора Ваня Рунтарова. В категория „Партньорство със средствата за масова информация“ бе отличена телевизия „Евроком“.

Награда за хижа „Добрила“

Продължава на стр. 8

За Българския туристически съюз 2019 година е предпразнична, тъй като през 2020 година се навършват 125 години от началото на организираното туристическо движение в България. Искам да пожелаая на членовете на Сдружението здраве и силно желание да пребивават в българските планини. Във връзка с това им напомням, че BTS е организация, която никога не е изтървявала от вниманието си не само това туристическо движение, не трябва да забравяме този завет на първооснователите на BTS и да пожелаем на всички да не забравят също така, че всъщност те по места – там, където са туристическите дружества, са BTS за своите съграждани. И съответно трябва да

бъдат на висота. Идващата година ще бъде посветена на написване на история на Сдружението, на организационното стабилизиране и развитие на организацията и показването ни пред обществото, за да може през 2020 година всички да бъде на ниво.

За много години!

Хор „Планинска песен – Филип Аврамов“

Мъжка вокална група „Вежен“

**АБОНИРАЙТЕ СЕ
ЗА ВЕСТНИК
„ЕХО“**
ЗА ДА БЪДЕТЕ
ЧАСТ ОТ ТУРИЗМА

№ **255**
В каталога на Български пощи
или в Централата на BTS

Проведе се отчетно-изборно събрание на Сдружението на туристическите хорове в България

На 24 ноември в гр. Стара Загора се проведе отчетно-изборно събрание на Сдружението на туристическите хорове в България. В него взеха участие 27 представители на туристически хорове формации и членове на УС на СТХБ.

Събранието премина при следния дневен ред:

1. Отчет за дейността на Сдружението през 2018 г.

2. Годишен счетоводен отчет за 2017 г.

3. Промени в Устава на СТХБ.

4. Избор на нов председател и на нов Управителен съвет.

За председател на отчетно-изборното събрание бе избран Георги Георгиев.

По т. 1 от дневния ред доклад за дейността на Сдружението през 2018 г. изнесе и.г. председателят на Сдру-

жението Зорница Радонова. По т. 2 финансовият отчет за 2017 г. представи Вергиния Чипева. И двата отчета бяха гласувани и приети единодушно.

По т. 3 бе гласувано и прието предложението досегашният председател на Сдружението на туристическите хорове в България Димитър Гочев да стане почетен председател. Другата промяна в устава засягаше променения адрес на Сдружението.

След т. 1, 2 и 3 се проведе дискусия. Бяха направени предложения да бъде изработен сайт на Сдружението и Фейсбук страница, където да се обменя информация. Обсъдена бе също така необходимостта да се търси съдействие от държавата за субсидиране на организираното туристическо хорово пееие.

Александър Джамбазов – диригент на хор „Дунавско ехо“ – гр. Русе, заяви, че е слаба комуникацията между членовете на Сдружението и че е необходимо да се обменя музикална литература. Според него от много време туристическите хорове ползват един и същ материал. По причина на ограничения репертоар е трудно да се правят самостоятелни концерти.

Емил Минеф – диригент на хор „Средногорски звуци“ – Стара Загора, предложи да бъде направен конкурс за туристическа песен в три етапа – първо за текст, после за музика и на Песенния празник да се изпълни най-добрата песен за съответната година, излъчена от конкурса.

Николай Дремов от ДХТ „Божура“ – Горна Оряховица, постави въпроса, свързан с

попълнението на туристическите хорове с млади певци. Застаряването на хоровете е много сериозен проблем, който изисква специални усилия, коментираха присъстващите на събранието.

Предложено бе веднъж в годината да се прави общ концерт на членовете на Сдружението, например в зала „България“, а песенният празник да се организира така, че певците от различните хорове да могат да общуват помежду си.

Според процедурата на отчетно-изборното събрание първо бе гласувано освобождаването на досегашния председател и Управителен съвет, а след това се присъедини към гласуването за нов

председател и нов Управителен съвет.

За председател на Сдружението бе предложен Стефан Груев, бивш председател на БТС. Всички делегати на събранието гласуваха за неговата кандидатура.

Последва гласуване за членове на нов Управителен съвет, който включва:

Николай Костов, Карел Маринович, Николай Дремов, Александър Джамбазов, Богдана Аргирова и Зорница Радонова.

Направено бе предложение от делегатите новоизбраното ръководство да изработи платформа за бъдещата дейност на Сдружението и да я разпространи до всички членове на СТХБ.

Стефан Груев – новоизбраният председател на СТХБ: „През 1990 г. бях избран за председател на БТС и до октомври 1999 г. бях такъв. В момента съм председател на столичната организация на пенсионерите и първи заместник-председател на Националния съвет на Съюза на пенсионерите 2004. Бях изключително близък приятел с Филип Аврамов. Да бъда председател на Сдружението, за мен ще бъде едно допълнително натоварване, но ще бъде и един дълг към паметта на Маестро. Нещо, с което се гордея, е, че във времето на най-тежките години в началото на 90-те ние бяхме над 120 хора.

Тези две обществени структури, каквито

са БТС и Сдружението на туристическите хорове в България, са явления, които не могат да не бъдат подкрепяни, не може да не бъдат положени усилия за тяхното лечение и не можем да не се постареем всички да накараме държавата да обърне отново поглед към онова, което наистина е уникално. Това, че вие се занимавате с дейност, която е свързана с духовността, ви прави чест. Вие сте хора, с които можем да се опитаме заедно да изправим на крак не само хоровата самодейност, но и да помогнем на БТС отново да се превърне в оная организация, която привличаше и беше 120 000 души. Поне аз така я оставих.“

Годишен семинар на Българската федерация на туристите ветерани

В края на месец ноември в гр. Сопот се проведе годишният семинар на Българската федерация на туристите ветерани. Присъстваха 83-ма души – председатели на клубове и активисти на федерацията. Водещ беше председателят на БФТВ Румен Узунов, който откри форума с думите: „Една много успешна година – така можем да определим отминаващата 2018 година. Организирахме и проведохме повече походи, отколкото през предходните няколко години, взети заедно. Оправдахме оценката на председателя на БТС проф. д-р Алексей Стоев, че федерацията вече излиза от своята летаргия и се връща в голямото туристическо семейство.“ Проявите ни бяха в 7

планини, в тях се включиха над 600 туристи ветерани, посетихме 43 хижи.

Основна тема на семинара беше отчетът на 2018 година и подготовката за 2019-а. Общото събрание на БФТВ ще се проведе на 3 април 2019 година в Червен бряг. До 31 януари трябва да приключат годишните събрания на клубовете, до 15 февруари да бъдат изпратени отчетите на регионалните отговорници, а те от своя страна до 10 март да представят обобщените отчети на председателя на федерацията. Отново бе обърнато внимание за правилното отчитане на туристическите походи – маршрут, дати, численост на групата, имената на ръководителя и на водача.

Представено беше предложение за Календарен план за 2019 година. Предвижда се той да е още по-разнообразен и наситен с походи. По-важните от тях са: Националният поход на ветераните, посветен на Апостола, участие в Деня на туризма на Черни връх, зимен поход до Шипка на 3 март и участие в тържеството в деня на националния празник, Национална среща-събор „С песни под звездите“, участие на представителна група туристи ветерани в Националния поход „По стъпките на Ботевата чета Козлодуй – Околчица“ и други.

Направено бе и предложение група туристи ветерани да преминат маршрута „Ком – Емине“.

В дискусиата не беше пропусната и болезнената за ветераните тема за хижите и хижарите:

- несъответствието между нарастващите цени за нощувките и условията, които се предлагат;

- намалява броят на хижите, в които организиратите туристи ползват отстъпка за нощуване, а там, където я има, тя не е 20%, а символична – 1 лв.;

- все по-малко са хижите, които предлагат туристи-

ческа кухня;

- в някои хижи се събира такса 2 лв. за ползване на столовата, а цената на чаша топла вода вече надхвърля 1 лв. (!).

Като оазис в планината за туристите ветерани е хижа „Узана“ с гостоприемната Милена Ботева, където нощувката за нас е 5 лв., а пълният храноден – 10 лв.

„Дали ще остане само мил спомен да ви посрещне усмихнат хижар на входа на хижа, да протегне ръка, да каже „добре дошли“ и да предложи безплатно горещ билков чай“ – изрази гласно всеобщото мнение една от участничките в семинара.

В края на втория ден се проведе и кратък семинар с ветераните – планински водачи. Дискусиата беше за правата, задълженията и отговорностите на водача, за изискванията към участниците в похода (екипировка, застраховка, здравословно състояние), за правото на ръководителя/водача да отстранява турист от проявата и произтичащата от това отговорност, за тактиката при многодневни походи и др.

Закрихме семинара с пожелания за весели Коледни и Новогодишни празници, за здраве и късмет през Новата година и за бодра крачка по планинските пътеки.

Работна среща на Управителния съвет на БТС с министър Красен Кралев

На 30 ноември 2018 г. се проведе работна среща на Управителния съвет на БТС и Инспектората с министър Красен Кралев и експерти от Министерството на младежта и спорта.

Туристи от Кюстендил на традиционна среща в Сърбия

С развети национални знамена туристи от България, Сърбия и Македония проведоха своята традиционна среща в курорта Бесна кобила, Сърбия. В края на всяка година, когато е време за равностметка на изтеклите 365 дни, на тази среща се изготвят и новите календарни планове на дружествата.

Сутринта около 7:00 часа автобусът на ТД „Осогово“ потегли от Кюстендил в посока ГКПП „Олтоманци“ – Босилеград – Власинско езеро. Походът в планината Грамада започна на отбивката за село Полом. За близо два часа по черен път, преминаващ и покрай махалите на село Полом, групата достигна подножието на връх Малък Въртоп (1685 м н.в.), откъдето се разкрива страхотна панорамна гледка към Власинското езеро. След кратка пауза и снимки, през красива брезова гора туристите поеха към Власинското езеро. Целият преход завърши за приблизително 5 часа.

В близост до Власинското езеро се намират още планините Чемерник и Варденик, както и платото Власина. Езерото е с площ 15 000 квадратни метра и се намира сред девствена, екологично чиста природа. Разположено е на 1215 м н.в. според местните табели и това го прави най-високото и най-голямото изкуствено езеро в Сърбия.

На мястото на езерото до средата на 20-и век е имало торфени блатата, които мъдро са превърнати в изкуствен воден басейн. В езерото има 2 острова: Дуги Дел (78,4 дка) и Стратория (18,2 дка), покрити с гори, които през есента преливат във всички цветове. Основната атракция на езерото обаче са няколкото плаващи острова, образувани от торф, които „влизат в ход“ през май-юни, когато водата е достатъчно висока. През другото време са заковани на брега. Най-известният плаващ остров е кръстен от местните „Моби Дик“, на белия кит от романа на американския писател Херман Мелвил. Около езерото е спокойно, блажено и въздухът е чист. През последните години езерото се превръща в истински туристически хит. Една от легендите за него гласи, че вечер, по залез слънце, когато то е спокойно, само за минута от него излизат възлюбени пари. И която дама успее да вдигне тези пари, остава вечно млада и красива. Важното било да се уцели времето, когато те въздействат, защото е много кратко.

След раздялата ни с чудесните гледки към езерото предстоеше път през градещата Владичин хан и Вранска баня до селцето Крива фея и хижата в планината Бесна кобила под едноименния връх. Българската уикипедия

нарича планината и с името Мусул на едно от селцата в подножието ѝ в посока Долна Любата.

Местна легенда разказва за силно момиче на име Фея, което живеело в селцето под най-високия връх на планината и яздено по-добре дори от някои мъже в селото. За нея това било истинска страст и тя можела да язди всеки кон. Един ден кобилата на Фея била ухапана от бясно куче. Момичето не разбрало, но видяло, че от ноздрите на кобилата се стича кръв, и побързало да се върне в селото, където хората да спасят животното. Кобилата обаче изведнъж променила посоката на движението си и побягнала към върха. Тя хвърлила Фея на земята и момичето си счу-

пило крака. По-късно хората намерили момичето в безсъзнание и го завели до къщата на баща му. Въпреки дългото лечение кракът на Фея не оздравял напълно. За да запазят спомена за необикновена красавица и трагичната ѝ съдба, хората нарекли селото Крива Фея, а планината Бесна кобила.

Веселбата си е запазена марка на ТД „Осогово“ и както винаги настроението отново бе на висок градус.

На втория ден от екскурзията домакините от сръбския град Враня бяха организирали изкачване на връх Бесна кобила (1923 м н.в.) – първенец не само на сръбската, но и на цялата част от областта Краице. В похода по стар коларски път до самия връх се включиха

много туристи от Крива Паланка, Пробищип, Струмица, Босилеград. От билото ни очакваха пленителни гледки към планините: Доганица, Дукач, Варденик, Лисинска, Гложка, Грамада, Милевска, Кървава камък, Руй, Сува планина, Осогово, Рила, Пирин, Витоша, Стара планина, Якупница с връх Солунска глава и Шар планина с връх Люботен. След обяд на хижата и кратка почивка в Босилеград, доволни и усмихнати всички се завърнаха в красивия роден край. На връщане към България настроението ни бе приповдигнато от похода и изживяванията през тези два прекрасни дни.

Силвия Михова,
секретар на ТД „Осогово“,
гр. Кюстендил

Есенни маршрути

Туристите ветерани от ТД „Трапезица 1902“ - Велико Търново, използват приятните слънчеви и топли есенни дни за походи и излети сред природата. Сезонът е

подходящ за леки пешеходни преходи и разходки. Ласкавото слънце хвърля последни лъчи към облагрената с различни цветове панорама. Топлите есенни цветове от

жълто, оранжево, кафяво и червено гаят очите, внасят наслада и успокоение в душите на възрастните туристи.

През месец октомври се проведоха двата етапа на инициативата „Движи се и победи“, която се организира от ТД „Трапезица 1902“ съвместно с програма „Синди“, Младежкия дом и Община Велико Търново. Осемдесет и четири туристи ветерани извървяха трите набелязани екопътеки – до Преображенския манастир и

присовската екопътека, както и тази от ВТУ до местността Ксилифор.

Проведоха се и два автопохода – до Казанлък и тракийското светилище „Буба кая“ на 22 октомври. На 10 октомври пътувахме до Провадия и посетихме Овечката крепост, Музея на музайките и карстовите извори край Девня.

В края на месеца, на 28 октомври, бе едномесечният излет до с. Емен и Еменската екопътека. Чудната панорама на Еменския каньон

ни омая със своята есенна картина на пъстра палитра.

След това посетихме Заароповския геоконплекс и едноименния водопад, чиято достъпност е осигурена със средства по европейски проект. На връщане посетихме местността и паметника край с. Мусина, откъдето е тръгнала четата на поп Харитон и Бачо Киро към Дряновския манастир през пролетта на далечната 1876 г.

Текст и снимка:
Румяна Николова

ПОКАНА ЗА ОБЩО ОТЧЕТНО СЪБРАНИЕ

Управителният съвет на сдружение с нестопанска цел за обществено полезна дейност Туристическо дружество „Родопей“ – с. Ягодина, обл. Смолян, на основание чл. 26 от ЗЮАНЦ и чл. 24, ал. 1 от Устава на Сдружението свиква **Общо отчетно събрание на сдружението на 23.03.2019 г. (събота) от 10:00 часа в хижа „Тешел“**, при следния дневен ред:

1. Приемане на нови членове, отпадане и изключване на членове от дружеството.
2. Приемане на

годишен отчет за дейността на УС на дружеството през 2018 г.

3. Приемане на отчетен доклад на Контролния съвет за дейността на дружеството през 2018 г.

4. Приемане на годишния счетоводен отчет на дружеството за 2018 г.

5. Приемане на Календарен план за дейността на дружеството за 2019 г.

6. Приемане на Проектобюджета на дружеството за 2019 г.

7. Избор на делегат за Извънреден конгрес на БТС през 2019 г.

8. Разни.

При липса на кворум, на основание чл. 27 от ЗЮАНЦ, Общото отчетно събрание ще се проведе в същия ден в 11:00 ч. на същото място и при същия дневен ред, и ще се счита за законно, независимо от броя на присъстващите членове на Сдружението.

Поканват се всички членове на ТД „Родопей“ – с. Ягодина, обл. Смолян, за участие в Общото отчетно събрание.

05.12.2018 г.
с. Ягодина
Председател:
(доц. г-р Тодор Тодоров)

Неделен поход до търновските манастири

В последната неделя на златния октомври 48 туристи от ТД „Стратеш“ – Ловеч, посетиха четири от великотърновските манастири – стожери на духовността, просветата и свободата.

В ранната утрин влязохме през гостоприемно отворения Голям вход на Преображенския манастир „Св. Преображение Господне“. Посрещнаха ни топлите шарки на външните стенописи, дело на Захари Зограф, и красиво издигащата се камбанария, построена от уста Кольо Фичето насред нападалите от двете и страни огромни скални късове. Спира ни фреската на южната олтарна стена „Колелото на живота“. Замислени за земното и непреходното, попадаме в красиво изобразената църква със знаменития стенопис още на входа – „Страшният съд“. Преображенският манастир е най-големият от манастирите, разположени около Велико Търново, и четвърти по големина в България. Основаването му по времето на Втората българска държава през 13-14 век се свързва с личността на втората жена на българския цар Иван Александър – Сара, и сина им цар Иван Шишман, които даряват много средства за него. Поради това манастирът е известен и като Сарин или Шишманов. Той играе и важна роля в духовния живот на българската столица през 14-и век.

На сегашното си място Преображенският манастир е възстановен през 1825 г. от рилския монах отец Зотик, който през 20-те и 30-те години е бил игумен на манастира. Строен на главната църква започва през 1884 г. и е

бил възложен на Димитър Софиялията. Заради участието си във Велчовата завера от 1834-1835 г. майсторът е обесен от турците и с довършването на църквата, което става през 1837 г., се заема уста Кольо Фичето. Интериорът и външните стени на храма са украсени със стенописи в периода 1849-1851 г. от големия български художник Захари Зограф от Самоков. Активното строителство в Преображенския манастир продължава до 1863 г., когато под ръководството на Кольо Фичето се издигат цялото югоизточно крило с малката гостна и големият вход (1857 г.), камбанарията с часовника (1861 г.) и малката църква „Благовещение“ (1863 г.). Не пропускаме да се изкачим на високата камбанария с прекрасна гледка към Царевец, увенчан от патриаршеската църква „Възнесение Господне“, и към красивите куполи на манастира „Св. Троица“ в подножието на Арбанашкото плато – следващата ни цел в похода.

Още по времето на отец Зотик Преображенският манастир се превърнал в едно от главните културни и революционни средища в Търновско. От Велчовата завера през 1835 година до Априлското въстание през 1876 година тук се събирали пътищата на много революционни дейци – Филип Тотю, Ангел Кънчев, поп Харитон и др. От тук е тръгнал по народните дела и сподвижникът на Васил Левски – отец Матей Преображенски, а и самият Дякон неведнъж е намирал убежище в манастира. Преображенската света обител е играла важна роля в борбата на българския

народ за църковна и национална независимост. През годините на Руско-турската освободителна война манастирът е превърнат в болница. В двора му има паметен знак за великия руски хирург академик Н. И. Пирогов, който посетил намираща се там военна болница на 25-28 декември 1877 г. За благодарност след Освобождението руските войни подаряват на манастира камбаните, полилите и богослужебни книги за църквата.

Следващата ни цел е Патриаршеският манастир „Св. Троица“, основан по време на царуването на Иван Александър от Теодосий Търновски и Патриарх Евтимий. През 1375 г. монах Евтимий бил избран за патриарх в Търново и оттогава обителта се назовава Патриаршеска. Манастирът „Св. Троица“ става център на прочутата книжовна школа „Търновско училище“. Нейно дело е голямата правописна реформа и създадените езикови норми. В книжовната школа получават образование си известни писатели, като Григорий Цамблак и Константин Костенечки. По време на завладяването на Търново от турците Патриаршеският манастир е ограбен и разрушен. Възобновен е през 1847 г. със средствата на местното население, но на разстояние един километър от стария манастир. През 1913 г. силно земетресение срутва голяма част от манастира, включително и църквата, от която оцеляват само част от иконите и иконостасът. През 1927 г. манастирът е възстановен във видоизменен вид. Правим дълъг преход през стръмна, есенна

гора с безброй цъфнали дивни циклами и се оказваме на задния вход на манастира, строго охраняван от кучета. Пак през гората достигахме входа, достъпен по асфалт, но последните 150 метра са зад бариера. Вратите са добре залостени, но на позвъняването ни се отзовава енергична монахиня, която ни развежда из манастира и разказва завладяващо историята му.

Третият манастир е Ласковският „Св. св. Петър и Павел“, разположен на 1,5 км южно над Ласковец, върху скали в северната част на Арбанашкото плато. Манастирът е изграден през 12-и век, вероятно след преустройството на малка крепост. Проучвания на района доказват, че на това място преди това е съществувал и малък римски кастел. В основите на кулата-камбанария е намерен езически олтар, служил на римския гарнизон. Според местното предание земите около днешния манастир били владение на братята Асен и Петър. При обявяването на въстанието за освобождаване на България от византийско владичество през 1185 г. те дали оброк, ако въстанието е успешно, да изградят манастир.

В края на 14-и век манастирът е разрушен от османските нашествия. Няколко пъти е възстановяван и отново разграбен и опожаряван. По време на турското робство Ласковският манастир поддържал активни духовни връзки с Русия и с руските манастири. Свидетелство за това е подареното от руския цар Петър I през 1708 г. Четири-евангелие, обковано с позлатени корици.

Манастирът е тясно свързан с няколко забележителни исторически събития, свързани с националноосвободителните борби на българския народ. През 1700 г. вдовицата Мара и синът ѝ Стоян, заедно с известния влашки воевода Мирчо, подготвили в манастира въстание срещу Осман-

ската империя. Съзаклятник е бил игуменът на манастира Софроний. Въстанието гнес е известно като Мариното въстание. През 1856 г. Капитан дяко Никола Филиповски повежда от манастира тринадесет четници към Габровския Балкан. На 15 юни 1862 г. хаджи Ставрий организира тук буна (Хаджиставревата буна) със седемдесет души.

След тези събития манастирът запустява за няколко години поради факта, че игуменът хаджи Теодосий и брат му хаджи Йоасаф са заточени в Диарбекир, а монасите – затворени. През април 1869 г. Васил Левски тайно пристига в Ласковския манастир и основава в Ласковец революционен комитет, а през 1872 г. преминава отново с Ангел Кънчев. Манастирът често е давал убежище на апостолите на Великотърновския революционен окръг: отец Матей Преображенски – Миткалото, Георги Измирлиев, Иван Панов Семежджиев, Бачо Киро, Христо Иванов – Големия.

През 1874 г. Браницкият епископ Климент открива първото българско богословско училище, което по-късно прераства в Духовна семинария и продължава дейността си до 1885 година.

През 1878 г. славянският благотворителен комитет урежда в манастира сиропиталище за пострадали с управител Добри Войников. По време на Стамболовия режим (1893 г.) тук е заточен Васил Друмев. От 1902 до 1912 г. Петропавловският манастир е превърнат в приют за душевно болни. Днес градината на манастира е пълна с цветя, мир и спокойствие и само паметните знаци напомнят за бурната история. През врата в стените му стигахме до прекрасно погледно място, откъдето се разкрива гигантска панорама над град Ласковец и околностите му.

В края на деня посещаваме Килифаревския манастир „Рождество Богородично“, основан

през 1348 година от видния български исихаст Теодосий Търновски с подкрепата на цар Иван Александър. Теодосий става игумен на манастира и го нарежда сред най-значимите книжовни средища в България, като го превръща в духовен център на православния исихазъм. Там са написани и преведени богослужебни книги, жития, проповеди и светски хроники. Светата обител става център на книжовна школа, която през 1360 година има над 460 ученици, в която са обучавани бъдещите Патриарх Евтимий, киевски и московски митрополит Киприан, известният монах Ромил Видински. Когато османското нашествие достига Търново, манастирът е укрепен със стени и бойни кули. Лично цар Иван Александър дарява средства за главната кула и за нова църква, но след падането на Търново манастирът е разрушен. Отново е въздигнат през 1718 година на днешното му място на брега на река Белица, на 400 метра западно под стария манастир. Отново опожаряван от кърджалийски набези и възстановяван. През 1840 година възрожденският майстор Кольо Фичето започва изграждането на сегашната църква „Св. Димитър“. Той запазва част от старата олтарна стена и параклите на св. Теодосий и св. Иван Рилски. Храмът е завършен през 1842 година. Запазен до гнес е старият позлатен иконостас от 1843 година, дело на резбарите Цоню и Симеон Василеви, баща и син от Трявна. Комплексът включва още 2 красиви двуетажни жилищни сгради във възрожденски стил, построени през 1849 г. Гостоприемна и омиротворяваща атмосфера в стените му стигахме до целия двор. Вратите са широко отворени на храма, на стаите, на портите. Прекрасно преживяване из духовните центрове на България.

Малка зимна приказка

Клубът по пешеходен туризъм към ТД „Орлово гнездо“ – Казанлък, промени маршрута на похода, запланиран за 17 и 18 ноември от гара Кръстец до хижа „Малка Бузлуджа“ вследствие влошаване на времето. Групата направи преход по следния маршрут: град Шипка – образователен маршрут Вожели „Пътека на здравето“ – местност Армана – връх Голям Търсовец – връх Малък Търсовец

– хижа „Малка Бузлуджа“, където пренощуваха. На следващия ден продължиха до заслон Операта, минаха покрай Кайзеров заслон и слязоха в село Енина, откъдето с автобус се прибраха в Казанлък. Два прекрасни почивни дни, изпълнени с много емоции в есенно-зимна старопланинска разходка.

Тошка Тенева

Текст и снимка:
г-р Дарина Петрова

Национален планински траверс „Осогово 2018“

С китка от туристически песни любителите на планината от гр. Кюстендил приветстваха участниците в Националния планински траверс IV категория по НСК „Осогово 2018“. В програмата се включиха и атрактивната танцова група от Разград. С много настроение и пъпка за здраве те бяха изпратени към Осоговската планина.

Проявата има за цел да повиши квалификацията на кадриите по пешеходен туризъм в методическо, организационно и техническо отношение. Проведени бяха лекции, дискусии и преходи в Осоговската планина и Земенския пролом. Програмата им бе много амбициозна и натоварена.

Първият ден започна с разглеждане на средновековната крепост в Хисарлъка и секвите в местността Ючбунар. След преход от 6 часа те бяха настанени в хотелския комплекс „Трите буки“.

На втория ден се отправиха към първенеца на Осогово, връх Руен (2250 м).

„Видимостта бе много добра и успяхме да видим всичките 16 планини над 2000 м, които се виждат от връх Руен - Олимп, Проклетие, Галичица, Кораб, Шар, връх Пелистер (Баба), връх Каймакчалан (Нидже), Кожуф, Якубица, Беласица, Славянка, Родопите, Пирин, Рила, Витоша и Стара планина, а също и планините на Краището, Смииница, Влахица и т.н.“ – сподели Делка Какъркова, организатор на проявата.

В програмата за третия ден бе включен един от рядко красивите маршрути в планината – от местността Голям Прегел, по Брезовския рид, до село Слокощица. В по-голямата си част маршрутът е билен и предоставя незабравими гледки, макар и продъл-

жителността му да е около 9 часа.

След тези дълги преходи в Осоговската планина предстоеше релаксираща разходка до водопада при село Полска Скавица. От жп спирка Скавица започна походът на групата. Вековната борба с природата е създала това магическо място, където милиони капчици се разбиват в скалите и светят с различна светлина, погалени от слънцето. Създават причудливи отражения и невероятна феерия от цветове. В скалите има множество дупки и образна растителност. Гледката там е уникална – снопове вода, бели пелени се спускат от ръба на скалата. Водните струи те пръскат и освежават, а зеленият губер те успокоява и омайва. През 1968 г. той е обявен за природна забележителност. След кратка почивка и фотопоза група се отправя към Земенския пролом. Разположен между Земенската планина на запад и най-западния рид Риша, гъл от Конявската планина на изток, проломът е с дължина около 22 километра. Според преданието по тези места почти девет години е живял и отшелникът свети Иван Рилски. На десния бряг на река Струма, в живописния пролом, се намира и крепостта Зъмленград. Тя е оградена от три страни от меандър на реката, като непристъпните скали се издигат на голяма височина над нивото на реката.

Секретарят на дружеството - Силвия Михова, разказа легендите за съществуването на Зъмленград. Едната е свързана с битката през 1330 г. и разказва, че хазната на българите, натоварена на биволски коли, е следвала цар Михаил Шишман. Като разбрали за неговата смърт, при-

дружаващите я войници заровили четирите казана, пълни със злато и сребро, и така ги

замаскирали, че сърбите не ги намерили. Войниците, които заровили богатството,

после загинали и не останал никой, който да посочи местонахождението му. Тази легенда събужда интереса на иманяри, които копаят из пролома да търсят казаните. Така са били унищожени голяма част от пощадените от времето останки от ценни исторически паметници. Друга легенда разказва за дълга обсада на крепостта Земленград от чужда войска. Когато видели, че съпротивата е безсмислена, българските войници поставили един тъпан, като майсторски пригостили гървени перки, които го удряли, задвижвани от вятъра. След това подковали всички коне, сложили новите подкови наопаки и през нощта се изтеглили нагоре по Струма. На следващия ден противникът забелязал, че има следи от влязла в крепостта многобройна конница. Помислили, че българите са получили подкрепления. Подсилили обсадата с още войска, но не се решавали да настъпят. Тъпанът продължавал да бие. Тогава една баба от околните села издала тайната и противникът нахлул в крепостта.

Есента е в разгара си и всички успяха да направят страхотни снимки на краищата Земенски скални пирамиди, които много наподобяват на Белоградишките. Групата не успя да посети Земенския манастир, тъй като времето беше много напреднало, а в програмата за деня беше предвиден и заключителен банкет в местно заведение.

С много песни, танци, нови запознанства и обещания за следващи срещи завърши националната проява.

Силвия Михова,
секретар на ТД „Осогово“,
гр. Кюстендил

На връх Пелистер (2601 м н.в.) в Македония

Преди 23 години имах възможност да бъда в една от значимите македонски планини - Баба, с най-високия си връх Пелистер.

Спомените от величествената гледка, която се открива от върха, останаха завинаги в сърцето ми и затова агитирах моите приятели туристи тази година да посетим това величествено място - тогава от върха сляхохме на Преспанското езеро, а след това през планината Галичица достигнахме до Охридското езеро.

Този път потеглихме с автобус от град Пловдив за град Битоля. По пътя се отбихме в Прилепския манастир. В Битоля разгледахме града и забележителностите, свързани с голямото българско присъствие тук.

Пристигнахме в курортната местност „Бегова чешма“, където е построен хотел „Молика“ (на 1420 м н. в.). Молика е изгледен вид, при които от едно гнездо излизат пет иглички.

На следващия ден потегляме за върха. Нашият водач Иван Лесов е избрал най-краткия туристически маршрут, но не и най-лесния (има отчасти алпийски характер). След 40 минути достигаме мястото на хижа „Копанки“. Защо казвам „мястото“? Защото най-красивата и нова хижа, намираща се на 1630 м н.в., през 2012 г. е изцяло изпепелена при пожар. (В хотела ни увериха, че тази година започва нейното възстановяване.) Пълзим по

стръмния, най-трудния технически и най-добре маркиран път, където се редуват гористи части с каменни реки. Постепенно след около 3 часа навлизаме в непрогледна мъгла - 16 участници сме под връх Стив (2468 м). От тук до връх Пелистер са останали запазени каменните укрепления на българските позиции от Първата световна война. Посреща ни ураганен вятър, който затруднява движението към върха. Тук се решава групата да не рискува и към върха потегляме само 5 човека, а останалите се връщат към хотела. След връх Стив изкачваме следващия връх - Илинден (2542 м). Малко след него пътеката се слива с другия маршрут от хотел „Молика“, по който съм изкачил върха преди 23 години. (На връщане от върха преминаваме през него, а той преминава през местността Изворите (Болниците) - по време на Първата световна война тук е бил устроен фронтен лазарет на българските части, сражавали се на Пелистер. Няма никъде надпис, който да напомня за това.)

След 20 минути достигаме връх Пелистер, на който има телевизионен ретранслятор. В мъглата и вятъра успяваме да направим няколко фотографии и тръгваме обратно. Малко под върха има барелеф на героя от Еверест Диме Илиевски (по прякор Мурато), изкачил се като планинар тук. Същата паметна плоча видяхме

на останките на хижа „Копанки“.

При хубаво време от върха се открива величествена гледка към хижа „Големо езеро“ - 2225 м, на 1 час, към Мало езеро на 2180 м н.в. (дотук се стига за 1 ч. и 30 мин.). Продължи ли се по маркировката, за още 4 часа се достига Преспанското езеро.

Започва нашето завръщане при групата, като минаваме през Болниците, след това напускаме екотеката и тръгваме по пътеката, която ни отвежда на пътя до хотел „Моли-

ка“. Минаваме покрай паметната плоча на загиналите въстаници начело с Аце Трайков в Пелистерската битка на 22 септември 1903 г. (Илинденско-Преображенското въстание). За 4 часа от върха стигнахме хотела и събирайки се с останалата част от групата, потеглихме с автобуса за Охридското езеро, за жалост, без всички да могат да достигнат върха.

М.с. по туризъм Николай Добрев,
ТД „Егелвайс“, гр. Пловдив

Маркировка в Земенския пролом

Екип доброволци от фирма „САП Лабс България“ ЕООД и представители от Туристическо дружество „Осогово“ - гр. Кюстендил, изчисти и маркира туристически маршрут по Земенския пролом от град Земен до водопада при с. Полска Скакавица. Това е един от най-емблематичните маршрути в района на Земенския пролом. Наличието на 9 тунела обаче представляваше опасност за туристите в района. Основната идея бе почистването и маркирането на пътека, която не минава през тунелите и по релсите. Този туристически маршрут е един от най-популярните маршрути за едневна разходка в района на Югозападна България.

Земенският пролом на река Струма, протежал снага от първи до девети тунел на жп линията, е най-красивият кът на Балканския полуостров. Тук природата е била много щедра. Дарила е пролома с приказна красота. Разположен

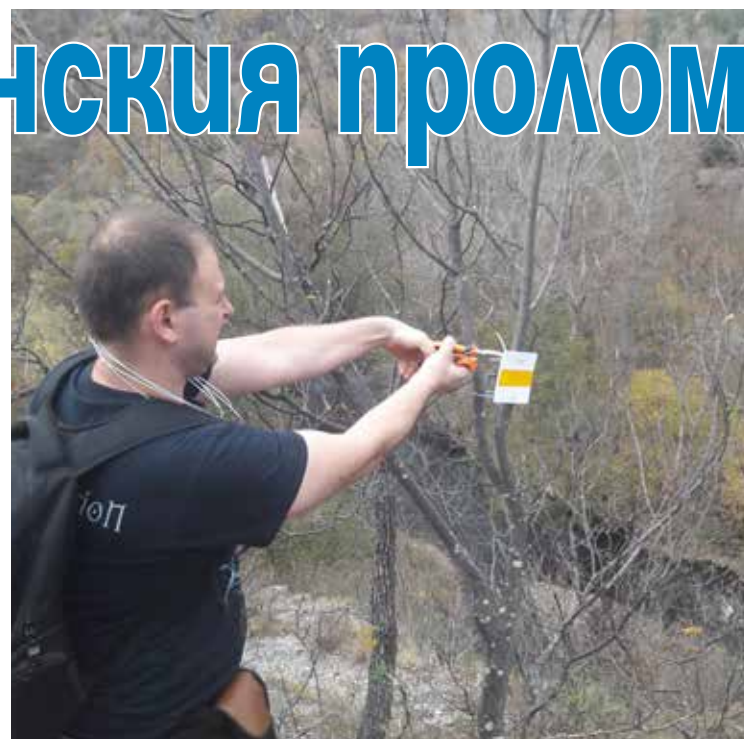
е в Западна България между Земенска планина на запад и най-западния рид Риша, дял от Конявската планина на изток. Проломът е с дължина около 22 километра и свързва Радомирската котловина на север с Кюстендилската котловина на юг. Красивите Земенски скални пирамиди много наподобяват Белоградчишките (Иванов камък, Сарая, Църни гупки и др.).

Според преданието по тези места почти девет години е живял и отшелникът свети Иван Рилски. На десния бряг на река Струма в живописния Земенски пролом се намира крепостта Зъмленград. Тя е оградена от три страни от меандър на реката, като непристъпните скали се издигат на голяма височина над нивото на реката. Проломът е уникален най-вече с богатия си растителен и животински свят: десетки видове птици, земноводни и влечуги, насекоми, 19 вида риби, 700 вида пеперуди, над 600 вида растения (35 са от национално значение, а 2

- от световно), разнообразието от местообитания - река, крайречни гори и поляни, скални образувания, на сравнително малка площ и богато културно-историческо наследство. През пролома преминава една от главните въздушни магистрала за миграция на прелетните птици от Европа към Африка - Виа Аристотелис.

Водопадът „Полска Скакавица“ е на малката рекичка Широк дол, десен приток на река Струма. Водата пада от височина около 70 м, преминавайки през няколко скални тераси. Той е маловоден, но невероятно красив. В България е трети по височина. През 1968 г. е обявен за природна забележителност.

Върху скалите сякаш е кацнала църквата „Свети Димитър“, а оттам е и началото на водопада. Тихият и спокоен карстов поток се хвърля стремглаво в бездната, разбивайки се на милиони малки капки. В подножието на водопада водата се разбива с плясък и тихо и спокойно про-

дължава хода си, докато се влее в река Струма.

След тежката борба със сериозно обраснали участъци пътеката вече е маркирана с пластмасови марки бяло-жълто-бяло, а маркировката започва от последните къщи на гр. Земен, където е поставена

и информационната табела. Дължината ѝ е 13 км и се изминава за около 4 часа в една посока. Вече е възможно да се разходите безопасно до водопада и по Земенския пролом, без да се налага да следите разписанието на преминаващите влакове.

До Белинташ и Караджов камък

Няма да разказвам с подробности как се стигна до идеята за този преход, но благодарая за това на приятелка от Стара Загора. По тези места бях ходил преди доста години и оттам беше започнал курсът ми за планински водач, с инструктор покойният вече г-н Иван Кандиларов. Почти нищо не помнех, което за мен беше предизвикателство, имах само спомени за отделни моменти и гледки. Подготвих маршрута, намерих нужната ми информация, организирахме нощувки и транспорт и остана само да започнем това приключение.

Пристигнахме около 11:00 часа на 3 ноември в село Мостово и оставихме част от багажа в къща за гости „Стефанови“, а пътеката ни към Кръстова гора тръгваше почти от къщата. Радиостанция - пуснати, джипиес - включен, помощник-водач Славка Драганова, и колоната тръгна по стръмно изкачване. След около час и половина стигнахме до Кръстова гора и се разпръснахме за

снимки и за палене на свещи в църквата - беше Задушница. Преходът ни продължи към втората ни точка за деня - Караджов камък. При вида му във всеки от нас се усети възхищение към природата и причудливите ѝ форми по различните места. След кратка почивка трябваше да тръгнем с по-стегната крачка заради краткия вече ден и ранното стъмване. Около 16:30 ч. по план бяхме обратно в къщата за гости. Вечерта премина уютно.

На втория ден (неделя, 4 ноември) в 9:00 часа всички се събрахме за обща снимка и да си кажем довиждане с хазайката. Преминахме през цялото село, а зареждащото слънце предвиждаше красив ден. Поздравихме се с местни хора, които работеха по дворовете си, и излязохме от селото по пътека, която вървеше в коритото на река Сушица (влюбих се в това местенце). Приятен и лек преход до Виолетина поляна, откъдето имаше разклони за Караджов камък и към нашата

цел за деня Белинташ. Започна леко стръмно изкачване и преминаване през изоставени каменни къщи с много хубава ябълка, където Алекс помогна на всички да си вземат по една, а някои по две.

Ето че и скалите на Белинташ са пред нас, направихме почивка и обяд на тях. Заредихме кой каквото имаше за зареждане и с микробуса потеглихме обратно към другото си наше любимо място - гр. Казанлък.

Благодаря на всички за доверието и за добрата дисциплина!

Станислав Николов,
ТД „Орлово гнездо“,
гр. Казанлък

Втори велотур Златица

На 17 ноември младите планинари от Туристическо дружество „Свищи плаз - 2013“, гр. Златица, проведоха своя втори велопоход по маршрут гр. Златица - местността Борова гора и обратно.

Деца се събраха в двора на СУ „Св. Паисий Хилендарски“ и след кратък инструктаж, включващ правилата за движение по пътищата с велосипед и за безопасно колоездене в група, се отправихме на велопоход.

Група потегли по предварително планирания маршрут, като за безопасното преминаване по него се погрижи патрул от РУ Пирдоп. Използваме случая, за да изкажем искрена благодарност за съдействието и отзивчивостта на сержантите.

Студеното време не помрачи емоциите. Когато пристигнахме при хотел „Борова гора“, децата се порад-

ваха на животните в зоокъта към едноименния хотел. Сетне се отправихме на опознавателна обиколка в местността, по която някога е минавала границата между Източна Румелия и Княжество България. Направихме си пикник на една от беседките по екопътеката и се насладихме на гледката към заснежени върхове на Стара планина. После поехме по обратния път, като всеки от участниците изказа своето желание за дестинация при следващото ни велоприключение.

Пожелаваме здрава и успешна Нова 2019 година на всички планинари и специално на ученическите групи по туризъм - нови интересни маршрути!

До нови срещи!

ТД „Свищи плаз 2013“, гр. Златица

В края на активния сезон – разходка в миналото

В средата на месец ноември ние, туристите ветерани от КТВ „Чудни скали” – Айтос, приключихме активния туристически сезон с пътуване в дебрите на Средна гора. Преди да започнем изкачването в планината, посетихме историческия музей в Нова Загора. Впечатлени от факта, че повечето експонати са открити в село Караново, решихме да видим на място източната погребална могила в селото. Интересът към древното минало по нашите земи ни отведе и до Карановската селищна могила, един от най-значимите праисторически обекти в Европа, където на височина 13 метра времето е подредило седем културни пласта – от Неолита до Бронзовата епоха. Следващата спирка беше Чирпан и, разбира се, родната

къща и музей на Яворов, където изслушахме увлекателна беседа и разгледахме експонатите на фона на стихове на поета.

Посетихме и картинната галерия на художника Никола Манев, подарена на Община Чирпан.

Пристигайки на хижа „Каваклийка”, въпреки мъглата опознахме околностите на хижата.

На сутринта от цветята, които носехме, свихме венец, за да го поставим на лобното място на Хаджи Димитър, намиращо се на 3 км от с. Свежен. Тежко раненият войвода, пренесен от свои четници, умира тук от раните си на 5 август 1868 г. Признателните жители на селата Свежен и Мраченик изграждат символичен гроб през 1934 г. Поклонихме се пред подвиза

на героя, а Йордан Данов възторжено рецитира Ботевото стихотворение „Хаджи Димитър”.

Час по-късно Калофер ни посрещна слънчево, за да ни потопи в опазените спомени за великия българин.

По стъпките на българската история стигнахме до манастира „Свети Николай” край Мъглиж, уникалното килийно училище там и легендата за цар Калоян, разбил латините в околностите му.

Да съчетаеш идеите на ту-

ризма с богатото българско минало – това е най-добрата рецепта да възпитаваши у младите родолюбиви чувства.

Станка Тодорова,
КТВ към ТД „Чудни скали”,
гр. Айтос

Видинските туристи ветерани по пътеките на историята

Няма как да не си спомним казаното от Георги Добринович: „Помнете, че сте синове и дъщери на великия старопрестолена Видин и неговия край”, когато в слънчевото утро на меката есен 50 души туристи от секцията към ПК „Белият Дунав” потеглиха към гр. Ниш в Сърбия.

Историята сочи, че в далечни времена близо до днешното видинско село Кладоруб е започнало строителството на път покрай Белоградчишките скали за Ниш. Този факт решава да отбележат членовете на секцията, защото и двата града имат нещо, което ги свързва. Посетилите Видин туристи не може да не се впечатлят от каменните проходи в центъра на града, т.нар. капии. Една от тях носи името Стамбол капия. През нея започва квартал, който е на най-високо място, и през време на дунавските наводнения

тази част на града е спасявала хората. Сега там се издигат красиви жилищни блокове, новопостроени

домове с оригинална, но запазила типичния видински дух архитектура. В тази част на града е и крепостта

„Баба Вуга”. Това като малък акцент, защото видинските туристи се питаха какво има зад стените на групата Стамбол капия, която се намира в гр. Ниш.

Градът посрещна туристите ветерани слънчев и топъл. Набелязаната цел – нишката Стамбол капия, бе с аналогично строителство като Видинската, само че по-обширна и по-висока. Преминуваме през нея и пред очите ни се отваря чудото на зеленото злато. Красиви паркове кътчета за отдих, увеселителни заведения, площадки за развлечения, причудливи и неестествено красиви цветя. Очите се наслаждават на красотата, а фотоапаратите я документират. Изпитваш радост, когато я усетиш със сърцето си.

Янка Маринова,
гр. Видин

За туристическия клуб благодарим ти, кмете

И да беше дъждовен и мрачен 25 октомври, за пенсионерите от Клуб „Белият Дунав” във Видин би им се видял приказно слънчев. Ден преди Димитровден – празника на града, те се поздравиха с отдавна лелеяна придобивка – просторно, добре обзаведено с над 60 места помещение. И както подобава, 80-те туристи ветерани решиха да направят празнично откриване на своя клуб. За съжаление, помещението носи името „клуб”, но по статут членуващите си остават секция по туризъм на ветераните към пенсионерския клуб. От този факт тръгна и „битката” на планините, където главната роля се даде на Веселин Габерски – председател на секцията, пък и на пенсионерския клуб, подкрепян от членовете на Управителния съвет.

Едва ли предисторията е най-важното нещо, за да се стигне до празника, но имаше и друго, което даде импулс и настроение, както и надежда за хората, които са над 70 години и които вземат от природата здраве и дълголетие. Това разбира много добре Общинската администрация начело с кмета на града инж. Огнян Ценков,

който прави всичко възможно, за „да се чувстват нашите родители обгрижени и значими”, както казва той.

На тържественото откриване на клуба той бе придружен от заместник-кмета Венци Пасков, който с не по-малка грижа гледа на пенсионерските проблеми и тачи беловласите

хора. Тържеството бе уважено и от представителя на Областната администрация Анжело Методиев, от зам.-председателя на ТД „Бонония” Николай Цветков, гости от различните политически партии и много граждани.

Народният представител Владимир

Тошев изпрати поздравление и подарък по случая. В изказването си, което по-скоро бе акцент върху проблемите, Веселин Габерски постави въпроса за преименуването на секцията в клуб с всички произтичащи от това грижи на общината към него. Кметът поздравя присъстващите и даде дума до края на годината, разбира се, с помощта на БТС, въпросът с членството на секцията да бъде уреден.

Иконата на свети Димитър от Община Видин недвусмислено показваше, че членовете туристи ветерани трябва да са бодри и със силен дух. Председателят на Българската федерация на туристите ветерани Румен Узунов бе изпратил Поздравителен адрес. Станка Станкова, собствено ръчно изработила гоблен с лика на Света Богородица, го подари на новия клуб.

Ветераните туристи благодариха на кмета Огнян Ценков за този пореден дар – новото помещение, и останаха в очакване на времето, когато ветераните туристи във Видин ще се организират в клуб.

Янка Маринова,
гр. Видин

8

ДЕКЕМВРИ 2018 г.

Годишни награди

БТС връчи годишните награди за 2018 година

Продължение от стр. 1

В категория „Най-добър обект от Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“ директорът на Национален парк-музей „Шипка“ - паметник на свободата, Чавдар Ангелов получи наградата на БТС за 2018 г. В категория „Най-добро туристическо дружество с туристическа база“ проф. д-р Алексей Стоев връчи наградата на Георги Димитров – секретар на ТД „Трапезица 1902“ – гр. Велико Търново. В категория „Най-добро туристическо дружество без туристическа база“ наградата получи председателят на ТД „Боерица“ Християн Андреев. В категория „Най-добра туристическа хижа“ призьт бе за хижа „Добрила“ към ТД „Иван Вазов“ – гр. Сопот.

За най-добър туристически хор бе обявена Мъжка вокална група „Вежен“ – гр. Тетевен, която зарадва присъстващите на церемонията с великолепните си изпълнения. Наградата им бе връчена от изпълнителния секретар на БТС Зорница Радонова и почетния председател на Сдружението на туристическите хорове в България Димитър Гочев.

Със специален приз бе удостоена Планинската спасителна служба, която навърши 85 години. Фондация „София – европейска столица на спорта“ получи наградата за активно сътрудничество. Организационният секретар на фондацията Анатоли Илиев и Милена Братанов от ПСС заявиха готовността си да продължат да работят с БТС и занапред все така успешно.

За особени заслуги бе награден алпинистът Николай Петков, участник в експедицията „Еверест 84“.

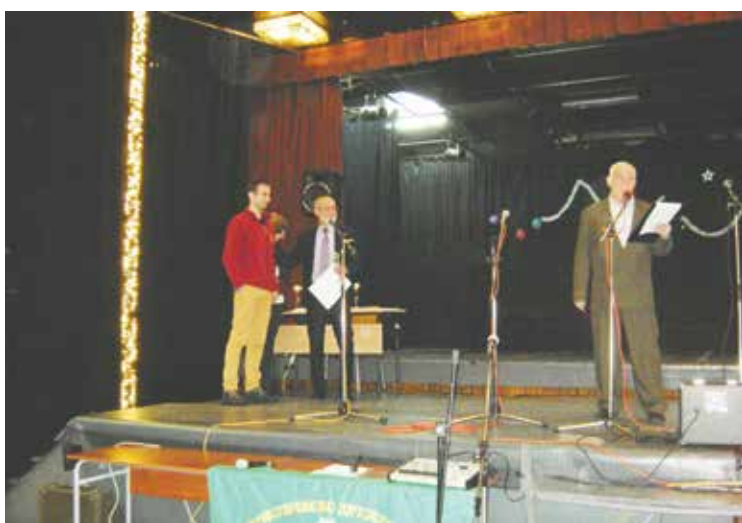
С богатия си репертоар хор „Планинска песен – Филип Аврамов“, чийто първи концерт е бил на 14 декември 1960 година, създаде празнично настроение с възхитяващите си изпълнения от разнообразния репертоар, сред които прозвуча и китка от коледни песни на Йодлеровия състав.

Награда за Планинска спасителна служба

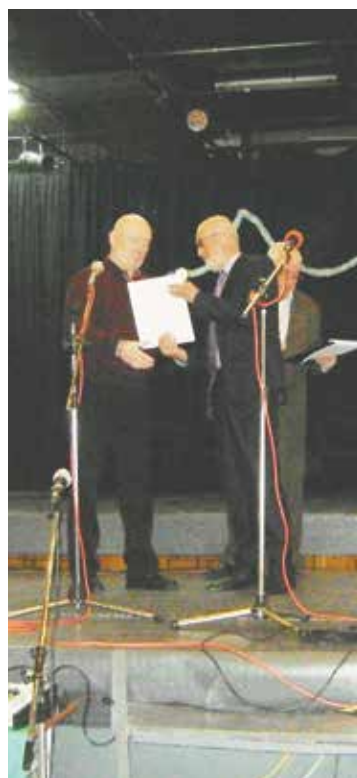
Награда за Областна администрация Смолян

Награда за ТД „Боерица“

Награда за ПП „Витоша“

Награда за ТД „Трапезица 1902“

Награда за парк-музей „Шипка“

Награда за алпиниста Николай Петков

Награда за фондация „София - европейска столица на спорта“

5 декември - Международен ден на доброволеца

Международният ден на доброволеца – 5 декември – е учреден през 1985 г. по инициатива на ООН. Дирекцията на Природен парк „Витоша“ отпразнува заедно със своите благодетели и доброволци Международния ден на доброволеца в конференционната зала на Столична община на ул. „Париж“ № 1. Сред присъстващите гости бяха известният алпинист Дойчин Боянов – преподавател в НСА „Васил Левски“, Асен Алтънов – председател на РСО София, Зорница Радонова – изпълнителен секретар на БТС, Аспарух Мачирски от „Мачирски спорт“, арх. Момерин, представители на ПСС, „Софарма“, „Хоум-Макс“, ТД „Боерица“ и много други.

Директорът на ДПП „Витоша“ Снежана Петрова благодари на присъстващите за тяхната активност през изминалата година и изказа увереност за бъдещо сътрудничество в полза на Витоша. Експертите Мария Петкова и Сава Попсапов от ДПП „Витоша“ направиха обзор на извършените от доброволците дейности. Общата равностойност е над 500 доброволци, включили се в 20 доброволчески акции, освежени и лакирани елементи от общата паркова инфраструктура над 100 броя, освежена и допълнена лятна (лентова) маркировка на два витошки маршрута, почистени канали и водостоци на

6800 л.м., извозени над 14 куб.м отпадъци, общо осиновени 20 броя обекти. Тази година беше изграден заслонът в местността Три кладенци по идея на арх. Момерин. Изградиха се 3 спортни площадки за хора в неравностойно положение в местността Игликина поляна, изцяло с дарения от много инициативи, част от които беше супермаратонът „Един

ден на Витоша“, НДК 360, DMS кампанията на ДПП „Витоша“ „Избери, за да помогнеш“ и други. Оказа се почит към Боян Петров и Борис Туежки, дългогодишни приятели на Дирекцията и на Витоша. Последва презентация за „Заслон 2050“ от арх. Момерин, който разказа за идеята и реализацията на този проект. След това се подписа договор за дарение

на заслона на Дирекцията на Природен парк „Витоша“, като архитект Момерин пое ангажимента да поддържа безвъзмездно неговото състояние за срок от 10 години.

Тържеството завърши с прожекция на филма „Един ден на Витоша“ по идея и с основното участие на Дойчин Боянов и 16 видни наши спортисти, които демонстрираха

възможностите, които Витоша предлага за спорт.

Всички доброволци получиха благодарствени писма, календар с колаж от техните акции и други подаръци, подготвени от ДПП „Витоша“ в знак на благодарност за отделеното време, за вложения труд и за обичта им към Витоша.

ДПП „Витоша“

Състезание по ориентиране „Никулденско бягане `2018“

Състезанието, включено в Календарния план на Община Казанлък и БФО, се проведе при слънчево време в източната част на село Енина на специално изработена от Т. Нейчев и М. Димитрова топографска карта. Участници от Бургас, Габрово, Дряново, Пазарджик, Радоново, София, Стара Загора и Казанлък преминаха по маршрути с дължина 2,5-4,7 км и с брой на контролните точки от 8 до 15.

Всички ориентировачи получиха възпоменателни ароматизираници.

Организатори-доброволци и дарители бяха Т. Нейчев, Н. Топалова, г-р Ст. Кочешева, М. Димитрова, Д. Димитров, ИВ. Петров, В. Кючуков, Д. Донева, а дарители - Н. Бойчева и В. Теодосиева. Контролен съдия бе Тончо Нейчев.

Най-добре от казанлъчани се представиха Радн Милев, Николай Чорапинов, Станислав Николов, Марияна Димитрова, Павел Михалев, семейство Петя и Мартин Топалови с 20-месечния Вихрен.

Христо Ангелов

Красотата на есента с ТД „Родни простори“-град Елхово

През октомври и ноември 2018 година се проведеха следващите две прояви на ТД „Родни простори“ - Елхово.

От 18 до 21 октомври 2018 година туристите се насладиха на красотите на Република Македония и България. Те посетиха манастирския комплекс „Свети Наум“, Охрид, „Билинините извори“, омаята на обителта „Св. Георги Победоносец“ и Бигорския манастир „Св. Йоан Предтеча“ между градовете Дебър и Гостивар ги дариха с нови преживявания, а столицата на Македония - град Скопие, с нейните Стара чаршия, новия Център с

монументални паметници, църквата „Св. Спас“ оставиха отпечатък в ежедневието им.

България също ги впечатли с Рилския манастир, гейзера в Сапарева баня, градовете Самоков, Кюстендил, Перник и резиденция „Врана“ – София.

На 24 и 25 ноември 2018 година туристи от дружеството запазиха красотата на есента от уличките на градовете Елена, Велико Търново и Сливен, а село Вонеща вода им предложи време за отмора.

Мария Гюзелева, гр.Елхово

Родна песен нас навек ни свързва

Ръководството на хор „Планинска песен – Филип Аврамов“ поздравява всички свои хористи, диригенти и корепетитори, участвали в работата му със и след Филип Аврамов, с настъпващата юбилейна за хора 2019 година, като им желае

крепко здраве и участие в юбилейния концерт на хор „Планинска песен – Филип Аврамов“ и приятели.

Телефони за връзка: 0889029550 – Николай Костов, и 0899891149 – Боряна Чолева.

Община Сандански спечели приза „Туристическа дестинация на 2018 година“ за втора поредна година

На 5 декември изтече срокът за гласуване на Годишните награди в туризма под егидата на Министерството на туризма. След оспорвана напревара стана ясно, че Сандански печели приза в категорията „Туристическа дестинация

на 2018 година“. Престижната награда, нареждаща града сред топ дестинациите за туризъм, община Сандански печели за втора поредна година, което затвърждава позициите ѝ в туристическия сектор.

Януари

П	В	С	Ч	П	С	Н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Февруари

П	В	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28			

Март

П	В	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Юли

П	В	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Август

П	В	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Септември

П	В	С	Ч	П	С	Н
30						
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

20

Български туристически съюз

Национален календарен план за 2019 година

НАЦИОНАЛНИ ИНИЦИАТИВИ

№	ВИД НА ПРОЯВАТА	ДАТА НА ПРОВЕЖДАНЕ	МЯСТО	ОРГАНИЗАТОР
1	Национално движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“	януари – декември	цялата страна	НКС на Движението
2	Национално движение „10-те планински първенци“	януари – декември	цялата страна	БТС
3	Награждаване на носителите на значка „Покорител на 10-те планински първенци“	25 август	Черни връх, Витоша	БТС
4	Награждаване на носителите на златна, сребърна и бронзова значка на Националното движение „Опознай България – 100 НТО“	ноември	София	БТС, МОН, ММС, МК, МТ, ТД
5	Национално движение „Опознай родния край“	януари – декември	цялата страна	БТС, ММС, областните управи и кметове по места, ТД
6	Дарителска кампания за възстановяване на хижа „Богдан“	януари – декември	цялата страна	БТС, ТД

I. НАЦИОНАЛНИ ПРОЯВИ

1	Национални тържества, посветени на 156 г. от рождението на Алеко Константинов	13 - 20 януари	цялата страна	БТС, ТД, БФТВ
2	Прояви, посветени на Трети март	март	цялата страна	БТС, ТД
3	XV Национален преглед за оцеляване в планината при зимни условия	20 - 24 март	УЦ „Мальовица“	БТС, ТД „Черноморски простори“ – Варна
4	Национален пешеходен поход „Оттук започва България“	12 - 14 април	по наредба	БТС, ТД „Магарски конник“ - Шумен
5	Национален женски поход „Пролет 2019“	18 - 21 април	Родопи	БТС, ТД „Шипка“ – Пловдив, БФТВ
6	73-и Национален туристически поход „По пътя на Ботевата чета Козлодуй – Околчица“	27 май – 2 юни		МОН, БТС, област Враца, ТД „Враца“ – Враца
7	XXXI Национален песнен празник „Песните на България“	юни	Пловдив	БТС, Сдружение на туристическите хорове в България
8	Национален преглед за оцеляване в планината в летни условия	15 – 17 юни	Камчийска Стара планина	БТС, ТД „Черноморски простори“ – Варна
9	Национална среща-събор на туристите ветерани с палатъчен лагер „С песни под звездите“	21 – 24 юни	Троянски Балкан	БФТВ
10	Национален преглед на туристическите умения и сръчности за учаци за приз „Кристален еделвайс“	21 - 23 юни	язовир „Копринка“	БТС, МОН, ТД „Орлово гнездо“ – Казанлък, ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора
11	Национална туристическа проява за ученици „Шипка 2019“	23 юни	Стара планина	МОН, ММС, БТС, ТД
12	Национален поход на туристите ветерани „Троянски Балкан – по пътеките на Апостола“	14 – 18 юли	Стара планина	БФТВ
13	Национален туристически поход Плевен – Карлово „По стъпките на Апостола“ – 182 години от рождението на Васил Левски	13 – 19 юли	Плевен – Карлово	Общински комитет „Васил Левски“, ТД „Кайлъшка долина“ – Плевен, Община Плевен, БТС, ТД „В. Левски“ – Карлово
14	XXI Национален поход „Черноморски бряг 2019“	13 - 17 юли	по Черноморския бряг	БТС, ТД „Черноморски простори“ – Варна
15	Възпоменателен туристически поход-преклонение „По пътя на четата на Цанко Дюсепанов“	19 - 21 юли	Стара планина	БТС
16	Национален туристически поход „Ком-Емине“	29 юни	х. „Ком“ – нос Емине	БТС, ТД „Родни балкани“, Клуб „Нови хоризонти“ и ТД „Урвич“
17	Национални тържества във връзка със 124 години организиран туризъм в България	25 август	Витоша, Черни връх	БТС, ТД, БФТВ
18	Национална среща на туристите ветерани	2 - 8 септември	х. „Узана“ - Стара планина	КТВ „Троян“ - Троян
19	Национални състезания по ориентиране за Купата на вестник „Ехо“	11 - 14 октомври		БТС, БФО, вестник „Ехо“
20	Държавно първенство по състезателно катерене за мъже и жени	октомври	Велико Търново	БТС, БФКА, Община Велико Търново, АК „Трапезица 1957“
21	Пети национален сбор на планинските водачи в България	ноември	УЦ „Мальовица“	БТС, ТД
22	Връчване на годишните награди на БТС и Коледно-новогодишен концерт	декември	София	БТС, СТХБ, вестник „Ехо“

II. ПРОЯВИ ЗА УЧАЩИТЕ

1	Зимни спортно-туристически празници	януари – март	цялата страна	МОН, ТД
2	Трети преглед на оцеляване при зимни условия „Мальовица“ за ученици	20 - 24 март	УЦ „Мальовица“ - Рила планина	БТС, ТД „Черноморски простори“ – Варна
3	„Движи се и победи“ – Ден на предизвикателството – пролетна кампания	27 април, 11 май и 1 юни	Велико Търново	БТС, ТД „Трапезица 1902“ – Велико Търново, Общински съвет – Община Велико Търново
4	Туристически походи, посветени на 1 юни – Ден на детето	май – юни	по места	РУ, ТД
5	Туристически походи, посветени на 2 юни – Ден на Христо Ботев и падналите за свободата на България	май – юни	по места	РУ, ТД
6	Ученически поход по морския бряг	юни	черноморски бряг	ТД „Черноморски простори“ - Варна
7	Спортно-туристически празник за ученици от София, посветен на инициативата „София – Европейска столица на спорта“	юни	Витоша	БТС, Столична община
8	Поход по стъпките на Левски с ученици от с. Челопеч	юли	хижа „Равнец“	ТД „Свищи плаз“ - Златица
9	Купа „Баташки снежник“ – спортно-туристически триатлон	септември	Пещера	БТС, ТД „Купена“ – Пещера
10	Туристически поход от хижа „Алеко“ до Черни връх, посветен на Световния ден на туризма и инициативата „София – Европейска столица на спорта“	септември	Витоша	БТС, Столична община, ПП „Витоша“
11	Спортно-туристически празник „Ксилифор 2019“ – есенна кампания	28 септември, 5 и 19 октомври	Велико Търново	ТД „Трапезица 1902“ – Велико Търново
12	Есенна екоициатива „Зелена мисия“	септември - октомври	околностите на Велико Търново	ТД „Трапезица 1902“ и училищни туристически клубове, Община Велико Търново
13	Подготовка на туристически кадри – учители и ученици	януари – декември	цялата страна	БТС, МОН, ТД
14	Семинари с учители, директори, експерти	януари – декември	цялата страна	МОН, БТС
15	Походи с учители и ученици	януари – декември	цялата страна	МОН, БТС

III. ПЕШЕХОДЕН ТУРИЗЪМ

1	Регионални спортно-туристически презледи	февруари – март	по наредба	ТД, РУ
2	Поход до хижа „Бузлуджа“ и хижа „Узана“	февруари		ТД „Хемус“ – Велико Търново
3	Традиционен лъчеобразен пешеходен и ски поход, посветен на Освобождението на България	26 февруари – 3 март	връх Шипка, Стара планина	ТД „Приста“ – Русе; ТД „Трапезица 1902“ – Велико Търново ТД „Хемус“ – Велико Търново
4	Изкачване на връх Св. Илия	3 март		ТД „Рогопея“ – с. Ягодина
5	Пешеходен поход „Пирин – Славянка“, посветен на 3 и 8 март	2, 3 и 4 март	по наредба	БТС, ТД „Момини двори“ – Гоце Делчев
6	Поход Килифаревски манастир – къща-музей „Филип Тотьо“ – с. Райковци – с. Райковци – х. „Грамадлиева“	април	Стара планина	ТД „Хемус“ – Велико Търново
7	Изкачване на връх Конгур	5 - 6 май	Беласица	ТД „Калабак“ - Петрич
8	Четирисдневен поход на туристите ветерани – Странджанска пролет	9 – 12 май	Странджа	БФТВ
9	Открито състезание по спортно катерене	11 май	Русенски университет „Ангел Кънчев“	СТПД „Академик“ - Русе
10	Традиционен туристически поход „По пътя на четата на поп Харитон и Бачо Киро“	11 май	от Бяла Черква до Дряновския манастир	ТД „Бачо Киро“ – Дряново, ТД „Росица“ – Павликени и Община Дряново
11	Нощен поход и марафон „Верея 2019“	юни	по наредба	ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора
12	Ден на интензивното ходене	юни		БТС, ТД
13	Национален туристически поход по Е3 - Е3 – връх Ком – нос Емине (за 3 дни едновременно старт по 9 отсечки, на които е разделен маршрутът)	юни	връх Ком – нос Емине	БТС, ТД „Старопланински турист“ - Етрополе и ТД „Узана“
14	XVII Национален поход „Добруджа и морето“	1 - 2 юни		ТД „Добротица“ – Добрич
15	XXX марафон „100 км за 24 часа“ – Варна – Виница – музей „Владислав Варненчик“	14 - 15 юни	Варненска област	ТД „Владислав Варненчик“ – Варна
16	Възпоменателен поход по повод 143 години от гибелта на Никола Войновски	27 юли	Стара планина	ТД „Узана“ – Габрово, ТД „Амбарица 1912“ и Клуб на запасните офицери - Троян
17	Национален поход Е4 Витоша – Верила - Рила – Пирин Славянка	юли		БТС, ТД „Руен“ – Пловдив
18	Лъчеобразен поход, посветен на 142 години от Шипченските боеве	24 – 25 август	Стара планина	ТД „Узана“ – Габрово, областен управител на област Габрово
19	Туристически поход „Моите маршрути“ – масово изкачване на връх Мусала	август	Рила	ТД „Свищи плаз 2013“ - Златица
20	Тридневен лъчеобразен поход от хижа „Тешел“	6 - 8 септември	Рогопи	ТД „Рогопея“ – с. Ягодина
21	Трета туристическа проява „По пътеките на Белчо Братоев“	28 – 29 септември	Стара планина	ТД „Патлейна“ – Велики Преслав
22	Лъчеобразно изкачване на връх Ботев	септември	Стара планина	БТС, ТД
23	Крос-поход „Русенско Поломие“	октомври	Община Русе и Природен парк „Русенски Лом“	ТД „Академик“ – Русе и Община Русе
24	Петдневна проява на туристите ветерани „Есенните багри на Рогопите“	9 – 13 октомври	Рогопите	БФТВ
25	Седми традиционен поход „Ден на интензивното ходене“	12 октомври	Скалните манастири около Провадия	ТД „Орлови скали“ – Провадия
26	Пешеходен поход „По стъпките на Самуиловите войни“	октомври	Беласица	ТД „Калабак“ - Петрич
27	Десетлчов поход в чест на народните будители и Деня на металурга	1, 2 и 3 ноември	Стара планина	ТД „Кремиковци“ - София
28	Походи, посветени на 1 ноември – Ден на народните будители	октомври - ноември	по места	БТС, ТД

IV. ЗИМЕН ТУРИЗЪМ

1	Туристически скиатлон „Студенец 2018“	януари – март	хижа „Смолянски езера“	БТС, ТД „Карлък“ – Смолян
2	Зимни спортно-туристически празници	януари – март	по места	БТС, ТД
3	48-ми зимен поход с изкачване на връх Мусала	февруари	Рила	ТД „Приста“ – Русе
4	Традиционен зимен ски и пешеходен поход, посветен на 3 март	25 февруари – 3 март	от Беклемето до връх Шипка	ТД „Узана“ – Габрово и ТД „Хайдут“ - Калюфер
5	Изкачване на връх Козя стена	март		ТД „Егелвайс“ - Лозница
6	Нощно спускане със ски от Черни връх до хижа „Кумата“	март	Витоша	БТС, ТД „Черни връх“ – София

V. КОЛОТУРИЗЪМ

1	Велоподход „Чудният изток на Стара планина“	април - май	Източна Стара планина	ТД „Родни балкани“ и Велоклуб „Устрем“
2	Комбиниран пешеходен и колопоход, посветен на тракийския празник Атанасовден, до тракийската крепост Чертиград	4 - 5 май	Етрополска Стара планина	ТД „Туризм, спорт и екология „Етрополе“ - Етрополе
3	8-ми колопоход и участие във Фестивала на зеленката	май (4 дни)	Варна – Бургас - пл. „Странджа“	ТД „Черноморски простори“ - Варна
4	Колообиколка на Пирин	23 - 25 юни	Пирин	БТС, ТД „Егелвайс“ – Сандански
5	Колопоход - изкачване на връх Ботев	август	Стара планина	ТД „Родни балкани“ - Варна и Велоклуб „Устрем“
6	Зелен марафон 2019 – състезание по горско бягане и планинско колоездене	септември	Стара планина	ТД „Родни балкани“ – Варна и Велоклуб „Устрем“

VI. ВОДЕН ТУРИЗЪМ

1	Национален воден поход по р. Янтра - 2019	април – май	по течението на р. Янтра	БТС, ТД „Приста“ – Русе, ТД „Сексагинта Приста“ - Русе
2	16-и Национален турнир по водно спасяване „Любен Кантарджиев 2018“	11 - 12 май	Велико Търново	ТД „Трапезица 1902“ – Велико Търново, БЧК – Велико Търново, Община Велико Търново
3	Национален воден поход „Арга 2019“	юни	по течението на р. Арга и нейните язовири	БТС, ТД „Сексагинта Приста“ - Русе
4	Воден поход по р. Тополница	6 - 7 юли	по яз. „Тополница“ и течението на р. Тополница	ТД „Сексагинта Приста“ - Русе
5	Инициатива „Първи стъпки под водата“	25 – 28 юли	Варна	ТД „Родни балкани“ - Варна
6	Воден празник на яз. „Александър Стамболийски“ (гребане, плуване, водно спасяване, туристически сръчности, колотуризм, пешеходство)	15 - 16 юни	язовир „Ал. Стамболийски“	ТД „Росица“ – Павликени
7	Международна туристическа регата по р. Дунав ТИД 2019	август/септември	река Дунав	БТС, ТД по река Дунав

VII. ОРИЕНТИРАНЕ

1	Състезания по ориентиране за купа „3-и март“	3 - 4 март	Плевен	ТД „Кайлъшка долина“ - Плевен
2	Състезание по ориентиране за купа „Кольо Сигеров“	юни	Рила	БТС, БФО, ТД „Рилски турист“ - Самоков
3	Спортно ориентиране за купа „Сърнена гора“	юни	Стара планина	ТД „Сърнена гора“ - Стара Загора
4	Купа „Трите хълма“, състезание по спортно ориентиране „С карта из Търновоград“	22 - 24 март	районът на Велико Търново	ТД „Трапезица 1902“ – Велико Търново
5	Състезание по пещерно ориентиране	6 април	Пещера „Орлова чука“	СТПД „Академик“ - Русе
6	Национално нощно състезание по ориентиране за купа „Ехо“	септември/октомври		БТС, БФО

VIII. СПЕЛЕОЛОГИЯ

1	Пещерен сбор „Пещера 2019“	септември	Родопи	БТС, ТД „Купена“ – Пещера
2	Национална пещерна експедиция „Здравковец“	май	по наредба	Българска асоциация по спелеология и ТД „Родопя“ - с. Ягодина
3	Национална пещерна експедиция „Родопя“	октомври	Родопи	ТД „Родопя“ – с. Ягодина

IX. ЕКОЛОГИЯ

1	Пролетна и есенна екоинициатива „Зелена емисия“ – почистване и частично обновяване на туристически маршрути; засаждане на гръвчета	1–10 април; септември-октомври	цялата страна	БТС, ТД „Трапезица 1902“ – Велико Търново
2	Пролетна инициатива „Да почистим България заедно“	май	Централна Стара планина	ТД „Хемус“ - Велико Търново
3	Организиране и провеждане на зелени бригади с ученически и младежки групи с ползване на хижите на БТС	юни – септември	планините в страната	БТС

X. НАЦИОНАЛНО ДВИЖЕНИЕ „ОПОЗНАЙ БЪЛГАРИЯ – 100 НТО“

1	Отпечатване и изработване на:		цялата страна	БТС, Издателска къща „Ехо“ и НКС на Движението „Опознай България - 100 НТО“
	– книжки на 100 НТО	януари – декември		
	– карти – дупляни	януари – декември		
	– значки – бронзова, сребърна и златна	януари – декември		
	– печати и марки за обекти	януари – декември		
	– табели – пътни и информационни	януари – декември		
2	Презентации на Националното движение „Опознай България – 100 НТО“ сред учаци	януари – декември	цялата страна	БТС, ТД

XI. КУЛТУРНИ ПРОЯВИ, ИЗДАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ, ТУРИСТИЧЕСКА И ХУДОЖЕСТВЕНА САМОДЕЙНОСТ

1	Традиционна седмица „Алеко Константинов“ - 156 години от рождението на патрона на БТС	13 - 20 януари	София	БТС, Клуб „Приятел на Алеко Константинов“
2	Честване на 117 години от основаването на ТД „Трапезица 1902“. Концерти на художествени състави на дружеството и гости от Плевен, Шумен, Варна, Стара Загора и Горна Оряховица	16 март	Велико Търново	ТД „Трапезица 1902“ – Велико Търново
3	Поклонение на лобното място на Алеко Константинов по случай 122 години от убийството му	11 май	обл. Пазарджик – село Радилово	БТС, ТД „Алеко“ – Пазарджик, ТД „Купена“ - Пещера
4	Песенен преглед „Прекрасна си, мила Родино“	април	Казанлък	БТС, СТХБ, ТД „Орлово гнездо“ – Казанлък
5	Регионален песенен празник „Елате в Плевен“	18 май	Плевен	ТД „Кайлъшка долина“ - Плевен и ТХ „Кайлъшко ехо“ - Плевен
6	Песенен празник „Бялата порта“	август	Рила	БТС, СТХБ, ТД „Рилски турист“ – Самоков
7	Фолклорно-туристически празник	5 - 6 септември	Родопите	ТД „Родопя“ – село Ягодина
8	Кестенова вечер	октомври	Петрич	ТД „Калабак“
9	Национална среща-семинар на председателите на туристически хоровете	октомври – ноември	хижа „Планинска песен“	БТС, Сдружение на туристическите хоровете в България
10	Песенен празник на туристическите хоровете „Слава вам, будители“	октомври	Пловдив	БТС, СТХБ, ТД „Шипка“ – Пловдив, БФТВ
11	Национална среща на туристите ветерани „Кестенова вечер“	октомври	Петрич	БФТВ и КТВ към ТД „Калабак“ – Петрич
12	Прояви, посветени на кръгли годишнини от туристическата летопис	цялата година	по места	БТС, ТД
13	Ежемесечно издаване на вестник „Ехо“	цялата година	София	БТС, Редакция на вестник „Ехо“
14	Издаване на карти, книжки, пътеводители на националните туристически движения	цялата година	София	БТС, Издателска къща „Ехо“
15	Издаване на регионални пътеводители на движението „Опознай родния край“	цялата година	София	БТС, Издателска къща „Ехо“ и Областните управи
16	Издаване на книги от поредицата „Нова туристическа библиотека“	цялата година	София	БТС, Издателска къща „Ехо“
17	Издаване на рекламни материали за Информационния център	цялата година	София	БТС, Издателска къща „Ехо“
18	Теглене на ежегодната томбола на вестник „Ехо“	януари	София	Редакцията на вестник „Ехо“

XII. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

1	Международен зимен тракийски туристически празник	26 - 27 януари	Етрополска Стара планина	ТД „Туризм, спорт и екология „Етрополе“ - Етрополе
2	XXV Международен колопоход – Варна – Констанца - Варна	май – септември (3 дни)	Варна – Констанца (Румъния) – Варна	БТС, ТД „Черноморски простори“ – Варна
3	Генерално събрание на Балканския планинарски съюз	24 - 26 май	Албания	БПС
4	Среща с планинари от балканските държави	21 – 23 юни	Етрополска Стара планина	ТД „Туризм, спорт и екология „Етрополе“ - Етрополе
5	Поклонение на гроба на хан Кубрат – „Кубрат събира поклонниците си“	юни	Малая Перешчепина, Украйна	БТС, ТД „Черноморски простори“ – Варна
6	Международно състезание по ориентиране за купа „Рогопея“	15 - 16 юли	Рогопи	ТД „Рогопея“ – с. Ягодина
7	Изкачване и трестранна среща на туристите от България, Сърбия и Македония на връх Руен	30 юни	Осоговска планина	ТД „Осогово“ – Кюстендил
8	Изкачване на връх Босански Маглич	юли	Босна и Херцеговина	ТД „Кулена“ - Пещера
9	Изкачване на връх Боботов кук	юли	Черна гора	ТД „Кулена“ - Пещера
10	VIII Международен колопоход Варна – Истанбул - Варна	3 - 12 август	България - Турция	ТД „Черноморски простори“ - Варна
11	Първи международен колопоход Варна – Сърбия – Железни врата - Варна	15 - 24 август	България - Сърбия	ТД „Черноморски простори“ - Варна
12	Колопоход в Швейцария	юли - август	Швейцария	ТД „Черноморски простори“ - Варна
13	XIX Международен поход до връх Тумба	17 - 18 август	Беласица	БТС, ТД „Калабак“ – Петрич
14	Международни състезания по ориентиране за купите „Рогопея“ и „Ягодина“ – дневни и нощни	август	Рогопите	БТС, ТД „Рогопея“ – село Ягодина
15	Конференция на Европейската асоциация за пешеходен туризъм (IRA) и честване на 50-годишен юбилей	17 - 20 октомври	Бат Урах, Германия	ЕАПТ
16	Балкански състезания по планинско ориентиране	септември	Босна и Херцеговина	БПС, ПС на Босна и Херцеговина
17	Сбор на туристи от България, Сърбия и Македония на 106-ата пирамида при с. Жеравино	29 септември		ТД „Осогово“ - Кюстендил
18	Поклонение на паметника и посещение в музея на акад. Александър Теодоров-Балан по случай 160 години от рождението му	октомври	с. Кубей - Украйна	ТД „Белите брези“ - Борово
19	Участие в национални и международни проекти в областта на туризма и туристическите спортове с партньори от съседните държави	цялата година	Сърбия, Румъния, Турция, Гърция, Македония	БТС

XIII. УЧЕБНА ДЕЙНОСТ

1	Планински водачи – зимен профил	януари	Рила, УЦ „Мальовица“	БТС
2	Планински водачи – зимен профил	февруари – март	УЦ „Мальовица“	БТС
3	Обучение на хижари на хижи, предоставени от БТС за стопанисване и управление от ТД	април	по региони	БТС
4	Обучение на активисти от ТД по маркировка на туристическите пътеки	април	по наредба	БТС
5	Пролетен и есенен семинар с учители – ръководители на туристическата дейност в училище – походни и обучителни дейности сред природата	април ноември	УЦ „Мальовица“ УЦ „Момина крепост“ хижа „Планинец“	БТС, Столична община, ТД „Трапезица 1902“ – В. Търново
6	Курсове и семинари по заявка на ТД, фирми и други	януари – декември	УЦ „Мальовица“	БТС, ТД
7	Курс за туристическа маркировка	14 - 19 май	УЦ „Тешел“	БТС, ТД „Рогопея“ – с. Ягодина
8	Курс за планински водачи – летен профил	14 - 23 юни	УЦ „Мальовица“, УЦ „Тешел“	БТС
9	Курс за планински водачи – летен профил	19 - 23 септември	УЦ „Мальовица“	БТС
10	Сбор на планинските водачи – опресняване на знанията и усъвършенстване на практическите умения	ноември	Рила, УЦ „Мальовица“	БТС
11	Курсове и семинари с учители – ръководители на ученически групи	цялата година	в УЦ на БТС	БТС
12	Обучение на хижари, стопанисващи хижи на БТС и ТД	цялата година	в УЦ на БТС	БТС и ТД

XIV. МАРКИРОВКА

1	Опресняване на туристическа маркировка по европейски туристически маршрути: Е3, Е4, Е8	май – октомври	Стара планина, Витоша, Верила, Рила, Пирин, Рогопи, Славянка	БТС, съвместно с националните и природните паркове
2	Маркиране на туристически маршрути в националните и природните паркове	май – октомври	Стара планина, Витоша, Верила, Рила, Пирин, Рогопи, Славянка, Беласица, Странджа, Българка, Шуменско плато	БТС, ТД
3	Изработване на самостоятелни проекти и участие в такива за туристическа маркировка и туристическа инфраструктура – места за краткотраен отгид, чешми, беседки, мостове и др.	януари – декември	Витоша, Люлин, Странджа, Средна гора	БТС, съвместно с националните и природните паркове
4	Проучване, планиране и маркиране на нови туристически маршрути	януари – декември	цялата страна	БТС и ТД, съвместно с националните и природните паркове

XV. КОМУНИКАЦИИ

1	Такси за съоръжения за комуникация	януари – декември	БТС
2	Доставка и сервиз на съоръжения за комуникация	януари – декември	БТС

ГОДИШНИНИ

124 години организиран туризъм в България
156 години от рождението на Алеко Константинов
122 години от смъртта на Алеко Константинов

19

Април

П	В	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Май

П	В	С	Ч	П	С	Н
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Юни

П	В	С	Ч	П	С	Н
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Октомври

П	В	С	Ч	П	С	Н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Ноември

П	В	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Декември

П	В	С	Ч	П	С	Н
30	31					1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

Туристически маршрут на Витоша

Село Железница – Учебна база „Иван Стайков“ (2.30 часа) – Черни връх (1.20 часа) – хижа „Алеко“ (1.20 часа) – хижа „Тинтява“ (1.40 часа) – хижа „Момина скала“ (25 минути) – квартал Княжево (София, 2 часа)

Село Железница (1000 м н.в.) се намира на 22 км от София на автомобилния път София – Самоков през Ярема. До селото може да се стигне с автобуси № 69 и № 70 от квартал Дървеница и с автобус № 98 от квартал Хладилника.

Маркировката по маршрута до Черни връх е синя лентова и стълбова.

От площада на селото се тръгва нагоре по левия бряг на Железничка река. Пресича се шосето София – Самоков и при моста над реката се вижда стълб № 141. При стълб № 124 има изграден заслон с маси и пейки. Оттук пътеката започва да се изкачва по левия склон на Железничка река. След стълб № 100 пътеката постепенно навлиза в боровата гора, а при стълб № 54 се достига голото било Шеовица, от което се откриват панорами към долината на Железничка река, Плана и Лозенска планина. При стълб № 23 пътеката и стълбовата маркировка се разделят за известно време, но при стълб № 4 отново се събират и се излиза пред Учебна база „Иван Стайков“ на НСА „Васил Левски“ (2.30 часа).

От Учебната база в северозападна посока маркираната пътека пресича мочуриците над базата, траверсира източните склонове на връх Скопарник и излиза на седловината в местността Преслапа между върховете Скопарник и Голям Резен. Тук тя се съединява с маркираната с червена лентова маркировка пътека на европейския туристически маршрут „Е 4“. Пътеката изкачва на серпентини част от южния склон на връх Голям Резен, преминава между скални блокове, поема по западния му склон, достига заравнеността под Черни връх и с последно изкачване извежда на върхната поляна на Витошкия първенец.

Черни връх (2290 м н.в.) е четвъртият по височина планински първенец у нас. През 1895 г. по покана на Алеко Константинов на Черни връх се изкачват около 300 души, с което се полагат основите на организираното туристическо движение в България. През 1935 г., със съвместните усилия на БТС и Централния метеорологичен институт, е изградена и открита втората високопланинска метеорологична станция у нас. Сега тя се използва за работа на метеоролозите и за туристически заслон с чайна за краткотраен подслон на преминаващите през върха туристи. През 1966 г. на Черни връх е поставено началото на Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“. Черни връх се намира на Балканското водоразделно било и заема централно място в планината. Той е главният хидрографски възел на Витоша. По склоновете му са изворните области на девет витошки реки. Черни връх е един от най-широкообзорните върхове, тъй като в радиус от 50 км няма по-високи точки, които да преграждат погледа. Южно на заден план е

Черни връх

Хижа „Момина скала“

Хижа „Тинтява“

Хижа „Алеко“

внушителната Рила и ниската Верила, вляво от тях е Плана, на изток – Лозенска планина, а зад нея Ихтиманска и Същинска Средна гора. На север

е веригата на Стара планина, а на запад – ниските Люлин, Чепън, Любаш, Вискяр, Черна гора, Руй. Непосредствено до Витоша, разделени от долина-

та на река Струма, се виждат обезлесените ридове на Голо бърдо, по на запад – планините на Краище, а на югозапад – заобленият масив на Осогово.

От Черни връх за хижа „Алеко“ се слиза по маркираната с червен цвят пътека на „Е 4“. За няколко минути в североизточна посока се стига до стълб № 4 от стълбовата маркировка, пресича се малък дол, слиза се стръмно, като се следват маркировъчните стълбове, и се излиза на каменистия планински път за Черни връх. Пътеката следи пътя около 1 км, след това се отклонява вдясно край каменен заслон и чешма, започва да слиза на дълги серпентини по стръмния склон на местността Стената и излиза пред хижа „Алеко“ (1977 м н.в., 100 места, етажни тоалетни, туристическа столова, бюфет, ресторант, ски гардероб, ски писти, влека, паркинг) – 1.20 часа.

От хижа „Алеко“ за хижа „Тинтява“ пътеката е маркирана със стълбова маркировка през местността Платото. Тя излиза от гората успоредно и над автомобилния път за хижа „Алеко“ пресича трасето на ски влек, а след него и каменна река, и продължава с леко изкачване до пресичането на почвения път за Черни връх. Тук, при стълб № 21, маршрутът се кръстосва със стълбовата маркировка от горната лифтова станция Голи връх за Черни връх. Следва леко слизание и пресичане на Драгалевската река, а след нея започва постепенно изкачване към седловината между върховете Ушите и Камен дел. При стълб № 60 вдясно се отделя пътека за бившата хижа „Преспа“, при стълбове № 89 и № 90 има отклонение вдясно за заслон „Киш“, Комините и местността Бай Кръстьо, а непосредствено вляво от пътеката е източната граница на резервата Торфено бранище. При стълб № 108 вляво е заслон „Ушите“, а при стълб № 120 е най-високата точка от маршрута – седловината между върховете Ушите – вляво и Камен дел – вдясно. Отбиването за няколко минути до Камен дел си заслужава минималното усилие, тъй като от върха се откриват чудесни панорами – както към София и Софийското поле, а също и към много витошки върхове. От седловината започва спускане, като при стълб № 139 свършва стълбовата маркировка, пътеката навлиза в гората, след 20 минути достига Горева чешма и от нея след около 300 м вдясно се излиза пред хижа „Тинтява“ – 1.40 часа от хижа „Алеко“. Хижа „Тинтява“ е на 1615 м н.в., има бюфет и туристиче-

ска столова.

За хижа „Момина скала“ се тръгва в изгостена гора и след около 300-400 м се достига почивен дом „Родина“. Продължава се в северозападна посока, пресича се шосето за хижа „Тинтява“, подминава се отклонението вдясно за бившата хижа „Средец“, след 7-8 минути се подминава друго отклонение вдясно за Бояна и след около 5 минути се слиза с няколко серпентини пред хижа „Момина скала“ (1500 м н.в., 35 легла, етажни и самостоятелни тоалетни и бани, ресторант) – 25 минути от хижа „Тинтява“.

От хижа „Момина скала“ за квартал Княжево се тръгва в северозападна посока по алея, по която след 20 минути се достига при чешма при кръстопът на алея за Златните мостове и Копитото. Още 20 минути са необходими през поляни да се слезе на шосето за Копитото. За около 5 минути след шосето, в западна посока, успоредно на горския пояс, се достига местността Карпузов валог. От местността се слиза по серпентини през гората, пресича се Малинарският път и сред широколистна гора се достига малка обзорна площадка в местността Балкончето. Тръгва се вдясно надолу по стълбички и се достига голяма каменна чешма в местността Бялата вода. Продължава се надолу по стария Беловодски път, пресича се шосето Бояна – Златните мостове, продължава се по стария път, пресича се дол по мостче и се подминава ресторант „Бор“. От него се слиза право надолу по широка алея, пресича се шосето Княжево – Бояна и по стъпала се слиза на последната трамвайна спирка в квартал Княжево – 2 часа от хижа „Момина скала“. Квартал Княжево е на 8 км от центъра на София, а до последната трамвайна спирка достигат трамвай № 5 от Съдебната палата, трамвай № 4 от квартал Орландовци и трамвай № 11 от квартал Илиенци.

От хижа „Момина скала“ може да се слезе до квартал Бояна за около 2 часа по два маршрута: 1. край хотел „Копитото“ и местността Семовица и 2. край хижа „Есперанто“ – местността Дренска глава – местността Яневица.

От хижа „Момина скала“ за 30 минути пеша може да се стигне по алея до местността Златните мостове. С превозно средство до Златните мостове се стига по шосе – 2.5 км. Златните мостове отстоят на 10 км от квартал Княжево.

Йордан Йорданов,
експерт в БТС

Изкачихме връх Ком и връх Българка

След участието ни на 26 август по случай 123-годишнината от началото на организиран туризъм в България туристите от нашата туристическа група „Куруто“ решихме и осъществихме една дълга и интересна екскурзия (която беше за трети път, но с различни участници). На 22 септември, използвайки трите почивни дни, рано сутринта тръгнахме с нашето любимо двадесетместно „мерцедесче“ в посока гр. Свищов. Преди града спряхме и разгледахме старинния гр. Нове. Следваща спирка беше центърът на града, където с интерес (особено за тези, които идваха за първи път) посетихме и разгледахме музея на нашия, бих го нарекъл „баща“ на туризма в България - Алеко Константинов. Втората по план спирка беше в гр. Козлодуй и по-точно до легендарния кораб „Радецки“. За съжаление не можахме да се повозим на него, защото той в момента тръгваше, а за следващия курс трябваше да се съберем около сто души. Но ние не разполагаме с достатъчно време и се отправихме към гр. Вудин, където ни беше нощувката. Въпреки напредналото време, преди да се стъпни, успяхме да се разходим из града. Сутринта на 23 септември по програма посетихме и разгледахме крепостта „Баба Вуда“. Следващата ни цел беше пещера „Магурата“. И тук нямаше късмет, но устояхме и изкачихме около час и половина, докато излезе предната група. Но пък имаше късмет, че залата с рисунките беше отворена. Следващият обект, в който успяхме да влезем предпоследни, беше нашумялата напоследък най-нова пещера

„Венеца“. От групата досега никога не беше влизал в нея. Аз съм влизал във всички пещери, отворени за масово посещение, но от тази бях силно впечатлен. Казвам моето мнение, че тази пещера е може би най-уникалната във всяко отношение. И последно за деня бяха Белозградчишките скали, където успяхме да се включим в последния момент. Късно вечерта към 19 часа успяхме да стигнем до хижа „Ком“, където ни беше втората нощувка. Въпреки умората се повеселихме, за което ни помогна хубавата кухня и добрата атмосфера. На 24 септември рано сутринта, добре екипирани, се отправихме към връх Ком - точно този връх беше причината за тази екскурзия. Хиждарят на старата хижа ни предупреди, че се очаква ураганен вятър (90 км/ч), и не ни излъга. Като излязохме на открито, вятърът беше непоносим - страничен, отляво. Въпреки това 18 души, от които 17 за първи път, се изкачихме на 2016 м н.в. - на връх Ком. Минавайки през гр. Враца, се отбихме и разгледахме пещера „Легеника“. Следващото мероприятие по покана на ТД „Магарски конник“ - гр. Шумен, бе Върбишкият проход. Преход около 5 часа из Върбишкия Балкан и голям купон вечерта с туристите от 10 града (около 130 души) от Северозточна България - чак до сутринта. И предпоследното мероприятие за годината беше екскурзията през гр. Котел - с. Жеравна, с. Ичера до хотел „Стелит“ - Карандила. На следващия ден до местността Даулите и оттам изкачихме най-невероятния връх в България - Българка (1181 м н.в.). Изкачването продължи 15 минути. След тежкия преход слязохме с преход до

гр. Сливен, където някои посетиха къщата-музей на Хаджи Димитър, а други се разходиха из красивия град. На връщане към Търговище се отбихме в с. Медвен (родното село на Захари Стоянов) и известния туристически обект „Синия вир“ с водопада над него. И последното за тази година мероприятие ще бъде, както вече от 10-ина години, символичното посрещане на Новата година, организирано от ТД „Трапезица 1902“ в местността Ксифор - комплекс „Момина крепост“. В бр. 5, бр. 10 на вестник „Ехо“ и с настоящата дописка обхвапах цялостната туристическа дейност на нашата група „Куруто“ - гр. Търго-

вище. Туристическа група „Куруто“ е бившият Клуб по пешеходен туризъм към ТД „Никола Симов“ - гр. Търговище. Ще дам обяснение за думата „куруто“, защото много хора гледат с насмешка на тази дума. „Куруто“ е турска дума, която, както съм разбрал от познати и приятели от турски произход, има две значения. Едното е „сух и слаб“. Именно това е дало повод на нашия съгражданин Никола Симов - знаменосец на Ботевата чета, трагично загинал на „Милин камък“, да носи прякора „Куруто“.

Григор Христов,
ТГ „Куруто“, гр. Търговище

Туристически финал пред римски стени

Мястото не е нито в Италия, нито в България. То бе избрано от видинските туристи ветерани за финал на туристическия сезон. Това бе решението им и те потеглиха във ветровития ноемврийски ден към гр. Зайчар, Сърбия. Всъщност пътешествието бе техни-

от малкия град и това не затрудни прехода им. На площ около десетки квадратни метра, както се изрази екскурзоводката, мястото представлява едно средно голямо селище и е било част от римско владение, което сега се знае под името Ромуляне. Стените на

тектурното решение е със силата на изискано строителство със здрави стени и материал.

Видинските туристи разглеждаха древните останки и сравняваха крепостта „Баба Вуда“ с това място, прибавяйки към познанията си за миналото още полезна информация. Групата продължи на изток от крепостта, за да посети и толкова известните не само в Сръбско, но и във видинския край Гъмзиградски бани.

Денят бе мрачен и есенно си, но за туристите от клуба с председател Веселин Габерски бе ведър, ползотворен и радостно приповдигнат - така, както всеки път белогорските туристи не се предават на годините и болезните. Туристическият им сезон за 2018 година приключи, както казваха те, пред римските стени. Бе весело и запомнящо се.

Янка Маринова,
гр. Вудин

ят коледен подарък от г-жа Рени Стефанова, президент на фармацевтична фирма „Рени“ във Вудин. Спонсорирането съвпадна с намеренията им да посетят античното село край сръбския град, с което да сложат край на своя туристически сезон преди зимата.

Крепостта е на около десетина километра

стария замък са почти запазени с малка реставрация и представляват интерес откъм сложното и функционално за онова време строителство. Запазени са разделенията на залиите, битовите помещения и защитените ровове. Тук всичко говори за едно добре защитено селище в миналото и преди 2000 години архи-

In memoriam

Последно сбогом на големия алпинист и човек

Ангел Петров

Изписвам тези слова, но не искам и не мога да повярвам. Но такива са законите Божии. Човек се ражда, живее, създава семейство, работи, спортува и си отива. Отива си, но не окончателно, защото оставя след себе си някакви следи, а за Ангел те са много и знакови.

Роден на 28 август 1933 г. в София, той дава изключително много за развитието на българския алпинизъм. Ангел е един от тези, които поставиха началото на алпинизма в ДСО „Спартак“. В продължение на много години ръководи алпинистите му във всички републикански летни и зимни алпиниади и траверси и това са най-силните години на тази алпийска секция.

В биографията на Ангел един действителен случай години наред се разказва сред алпинистите като легенда. По време на катерене на Северната стена на връх Малъвица той пада от около 40-50 метра. Старото конопено въже не издържа и се къса. Спасява го обаче малка снежна преспа в подножието на стената. Късмет! Но урокът за Ангел остава за цял живот. Случката никога вече не се повтаря и той продължава да се катери все по-успешно.

В годините осъществява редица сложни изкачвания по нашите планини, като е прокарал и множество премиерни маршрути. Ангел е един от най-революционните защитници на скалното катерене и с много голям личен успех защитава тезата си. Участва в продължение на четири години (1954-1958 г.) във всички състезания от републикански, градски и клубен мащаб. През 1957 г. дори е републикански шампион на свързки, участник е и в първата задгранична визита на нашите катерачи в Румъния, където става един от авторите на спечелената купа „Дружба“ През 1958 г. е и индивидуален шампион.

Ангел има и много сериозни изкачвания както в Алпите, така и в Кавказ, където най-значимото му постижение е успешното преминаване на Безенгийската стена през 1964 година, за което е удостоен със званието „заслужил майстор на спорта“. Участник е и в първото българско изкачване на връх над 7-те хиляди метра. На 13 август 1967 г. той бе един от шестимата българи, развели родния триагреник на пик Ленин (днес Авицена). Взема активно участие и в експедиция „Ношак-76“, за което е удостоен и със званието „заслужил треньор“. Двукратен носител е и на ордена „Червено знаме“, както и на почетния знак на град София.

В алпинизма попада почти случайно. В края на 40-те години с приятеля си Епи (Епем Папазян) се катерят на Лакатник съвсем аматьорски. Там те са забелязани от Енчо Петков и Цанко Бангиев, които ги насочват към истинския алпинизъм. А сега... СБОГОМ, БРАТО!

Доц. Сандю Бешев

Осмо есенно пътешествие „Равногор‘ 2018”

Двудневно историко-културно-планинарско обикаляне из Паталеница, Бесепарските ридове, Равногор, Ситово и Бойково на ТД „Орлово гнездо“ - Казанлък

27.10.2018 г. (събота)

От Казанлък, през Съединение, Паталеница, Еленски връх и Бековите скали до гостоприемниците на Равногор и Атолука

В последната утринна тъмнина на очаквания топъл ден, в 6:15 ч. 94 туристи потеглиха с 2 автобуса и една кола през Баня и Труд за гр. Съединение. Оттам е тръгнала за Пловдив Голямоконарската чета, водена от Продан Тишков - Чардафон Велики. Тя е основната доброволческа сила с решаващ принос за успеха на Съединението на Княжество България с Източна Румелия.

От пазарджишката жп гара взехме софиянските Виолета, Дамяна и Радослава. През Мокрище и Ляхово стигнахме центъра на Паталеница. Голямото едноименно селище (352 м н.в.) на времето се е обединило с по-старото, но по-малко Баткун. По западната улица отидохме до църквата „Успение на Пресвета Богородица“. Според Пловдивската митрополия това е най-старият функциониращ храм в цялата епархия от епохата на османското владичество. Изграден е през 1708 г. Той е малка еднокорабна постройка, със сводест таван, вкопана около метър в земята. После покрай поддържаното училище (прочуто с театралния ежегоден фестивал за Шекспирови произведения, изпълнявани от студенти-артисти на откритата сцена), намерихме църквата „Свети Димитър“. На мраморна плоча на гръцки пише, че е била построена през 1091 г. Според преданията преди нашествието на турците в средата на 14-и век църквата е била засипана с пръст от местните жители. Така тя е била запазена (куртулисала се), откъдето дошло и днешното ѝ име – „Света Куртулещица“. В средата на 19-и век селянин случайно видял стърчащ от моголата метален предмет. След като разровил, той видял кръст. Тогава хората си спомнили за преданието за заробената църква. Под ръководството на чорбаджия Петър Гагов тя била разкопана и освободена от пръстта. През 1870 г. е пристроена от запад и наречена „Свети Димитър“. Църквата е кръстокуполна, с четири Г-образни подкуполни подпори и петстенна апсида. Градежът е от камък, тухла и визор, който е употребен основно в сводавете. През 1971 г., след проучване на изключително ценните стенописи, е обявена за художествен паметник на културата с национално значение. Обстойна беседа ни изнесе пазителката на храма Ани Арнаудова.

Изкачихме се до Баткунския манастир „Св. св. Петър и Павел“, разположен на 2 км югозападно над селото, на северните склонове на рида Къркрия от Баташкия дял на Родопите. Наблизо са останките от древния град Баткунион. Предполага се, че обителта е основана в 12-14 век. В Баткунската хроника (исторически документ от

17-и век) се разказва за насилственото помохамеданчване на родопското население през този период и че манастирът е разорен и опожарен по това време. Възобновен е през 1692 г., но през 1774 г. е разрушен до основи от кърджалиите. Към края на 19-и век е възстановен. Тогава е построена новата манастирска църква, оцеляла и до днес. Тя е еднокорабна, едноапсидна сграда без купол. Стенописите се съвсем нови. До западната ѝ фасада е долепена красива камбанария. Важно място в манастира заема стая, украсена с фрески. В нея през 1867 г. живее известният български възрожденски художник Станислав Доспевски. Там рисува 4 икони: „Богородица“, „Христос“, „Уброс“, „Козма и Дамян“ и портрети на йеромонаха и на сестра му.

Те се пазят в Пловдивската митрополия. През 1872 г. манастирът е посетен от Васил Левски. Изгумен е отец Яков. В двора расте една от най-старите лозници в България.

През Црънча, Алеко Константиново и Пазарджик, наближихме Синитово. Водачът Тодор ни заведе по тясно пътче до изоставена военна учебна площадка, където пладнуваха автобусите и по-слънчасалите екскурзанти. Планинарите хукнаха на североизток по Бесепарските хълмове. Те са нисък предпланински рид на Западните Родопи, между река Марица на север и долината на десния ѝ приток Стара река на юг. На запад чрез ниска седловина (499 м), разположена северно от град Пещера, се свързват с рида Къркрия на Западните Родопи. Дължината им от запад на изток е около 14 км, а ширината до 8 км. Релефът им е хълмисто-ридов, със заравнени била и разчленени къси плоски ридове на север. Най-висока точка е Еленският връх (535.4 м), разположен в централната им част, на около 2 км южно от село Огняново. Изградени са от окарстени мрамори, а на юг от диорити и габродиорити, покрити с тънки езерни плейстоценски утайки. Почвената покривка е много тънка. Почти напълно обезлесени пасища. Край село Триводици в тяхното подножие има три карстови извора, едни от най-го-

лемите в България е с дебит 1400 литра в секунда.

През шест връхчета върволицата на ненаситното за ходене множество стигна най-високата цел - Еленски връх. Ликвидирана бе 40-годишната мечта на пишещия, гледайки отдолу, преминавайки многократно под сухите грамади. Въпреки леката мараня панорамната гледка към Пазарджишко и Родопите бе прекрасна. Изиграха се две хора и пешеходците бързо заслизаха към возилата.

След Брацигово с продължително изкачване стигнахме равногорския площад. Селото е на 1340 м н.в. Има 608 жители. Слави се с най-чистия въздух в Европа. Поехме на изток и покрай параклиса „Св. Илия“, по виец се изкачихме по картофени ниви и ливади път и през борова

„джиемнищата“, без пътека, из гората, за 40 мин. пролази-ха до връх Света Неделя (1528 м н.в.). Хубава видимост, с ниски мъглоподобни облаци над северните склонове. Виждаше се и Стара планина. Слязохме отново по южното направление и се прибрахме в 8:10.

Закуската бе Равногорска баница с айрян. Рейсовите тръгнаха в 8:57 ч. и пристигнаха на леговището „Васил Петлевков“ (Атолука). Прибрахме се обратно. Автобус № 1 спря на Мандрата и екипажът му изкупи всичката налична продукция от сирене, кашкавал и масло. На 2 км след Равногор 50 човека слязоха от автобус № 2 и по лека, надолна пътека, стигнаха водовъзвдването на Равногорската река - най-източния участък на Баташкия водослив път. Водата се движи в част от трасето по наклонен канал с бетонни препятствия на дъното му (за намаляване на скоростта на водата) и се влива в язовир „Батак“. Приятният път сред прочистената гора излезе на асфалта между леговището Розовски вриз и язовирчето „Чорбаново“ над с. Розово с водоем, пейки, маси, навеси и метална наблюдателна 10-метрова платформа. Автобусът ни качи и през пазарджишкото село Розово се събрахме с групата си част път, пристигнахме на площадчето на Ситово в 13:30 часа. Освен нашите возила имаше десетки коли и бусове от цялата страна.

Над 200 души са били в околностите на селото този ден. По западния склон на реката се изкачихме по тясно пътче и слизахме по ясна пътека из изгостената гора с големи табели „Шут“ на разклоните. През процепен в мъхестите скали 2 м широк коридор стигнахме светилищно-крепостната местност Шурград. На тесен хребет, с почти отвесни склонове, са разположени каменни площадки с малки връхчета с

параклиси и „слънчеви знаци“, провиралки, останки от зидове. В района на светилището Шутград е съществувал митен център. Живеещите тук траки от групата беси са вадели най-вече мед между четвъртото и третото хилядолетие преди Христа.

Върнахме се в селото и влязохме в църквата „Св. Петка“. Малкото магазинче до кметството, на горния етаж на което е била ликвидирания някогашна туристическа спалня, бе опразнено от оскобдените си стоки. Тръгнахме си в 16:00 часа.

Рекордна бе и „визитата“ ни на Ситовския надпис - дъга 50-местни автобуса и 3 коли! Анатолий бе осигурил въжен параван на най-опасния участък и така лесно се качихме до неразчетения надпис, намиращ се на 300 м над пътя. Има хипотези за тракийски, сармато-алански, келтски или извънземни произход на разположения под северна козирка на стена надпис с размери 3 м x 30 см.

В Бойково ни чакаше Христо Бочев. Той ни заведе през голямото село с 300 къщи и 1000 вили до параклиса с аязмо „Свети Дух“, долепен на западната стена на грамадна скала, висока 10 м. Местният краевед, заедно с Анатолий Джурмански, са открили изкуствен процеп, през който на 22 юни сутрин слънчевият лъч „опложда“ разположената на 50 м западно пещеричка. Предполага се, че това е било тракийски местно съоръжение за сверяване на годишния календар. Върнахме се през изоставено детско леговище в центъра на селото в 19:05 часа.

Пропътувани бяха 500 км по пътищата и проходени 12 часа по забележителностите.

Стойният ден на започналите от 2001 г. 18 летни, 8 есенни и 5 пролетни експедиции излюбимата ни Родина завърши след прибиране през Труд, Баня и Калофер на площадчето зад Пощата на Казанлък в 21:18 часа.

Текст и снимки:
Христо Ангелов

28.10.2018 (неделя)

От Равногор, през Атолука, до Розовския вриз, Ситово, Шутград, Ситовския надпис и Бойковския „Св. Дух“ до Казанлък

За да не станат обръквания и разминавания, не променихме смененото лятно със зимно време.

Тръгвайки в 6:50, ранобудните бързоходци Владо, Жоро, Иван Лютов, Мариан, Петя, Цецо, Жоро и Христо, по южната „директисима“, покрай

Кънчо Михов на осемдесет

Интересен подход избрах моят събеседник, когато разговаряхме във връзка с 80-годишния му юбилей. Когато стана дума, че искам да напиша за него във вестник "Ехо", той каза, че е най-добре да започна с финалния куплет на неговото стихотворение „Балада за 80-те“, а той звучи така:

„Драги приятели, не ми ръкопляскайте,
нито ми връчвайте юбилеен медал.
Осемдесет са наистина,
няма съмнение.
Но аз ще се боря,
не съм се предал.“

И не се предава нашият колега и приятел, с който незнайно колко време бродим „по скали и по орляци“ и катерим планинските върхове.

С тези неговии стихове започвам непринудения разказ за инструктора по туризъм, член на ТД „Егелвайс“ – Пловдив, и заместник-председател на пешеходния клуб към дружеството Кънчо Михов.

Познаваме се от деца, когато приятелските семейства на нашите родители живеяха в гр. Каловодер, а бащите ни работеха на летище „Маринко Попов“ край гр. Карлово. След това съдбата ни раздели и отново ни срещна вече с прошарени коси и натрупан житейски опит. И както се

казва, „старата любов ръжда не хваща“. Любовта ни към планината си каза думата и ни събра този път за дълго. Никой не може да каже колко километра сме избродили заедно, понасяйки капризите на четирите годишни времена, понякога събрани в един ден. Така е в планината, където се възпитават чувството за отговорност и взаимопомощ,

които в трудните планински условия са задължителни. Там се изгради и нашето приятелство, такова, каквото може да видите само сред планинарите.

Когато дойде в пешеходния клуб на дружеството, Кънчо направи впечатление с веселия си нрав и много скоро намери място в колектива, а на едно отчетно-изборно

събрание беше избран за заместник-председател на пешеходния клуб. Беше време, когато календарният план за походите се изпълняваше без изключение. Правехме дълги туристически преходи, а той все нещо си записваше. И когато на сбирките на клуба правехме анализ на преходите, накрая искаше думата и прочиташе „неговия отчет“, където в рима и в хумористичен план беше отразил кой, кога, къде и как се е представил по време на похода. Всички така свикнахме с това, че след всеки отчет очаквахме неговия хумористичен прочит на преминалото мероприятие. Дори авторските му подписи под тези весели произведения бяха едни такива нестандартни – „Догроб Мераклийски“, „Летописец Храбър“, „Шегаджи Кънчо“ и др., чийто смисъл подсказваше какво е съдържанието на неговия „отчет“.

Пенсионирал се като офицер от авиацията, той държеше на дисциплината и

добратата организация на туристическите събития в дружеството. На никого не спестяваше критиката, а имаше ли защо, не пропускаше и самобичуването.

Когато стигнахме до постиженията му в туризма, той ми каза, че както е тръгнал, очевидно ще остане дължник на туристическото движение, защото още има незапълнени петна в туристическия му календар. Но нека дадем думата на фактите. Наред с многобройните туристически преходи той стана носител на значките „Покорител на 10-те планински първенци“ и на златна значка на Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“. Към тях може да добавим различни грамоти и награди, които в някаква степен оформят туристическата му биография. А във връзка с 80-годишния юбилей и дългогодишното му активно участие в туристическото движение, БТС го награждава със значката „Отличник на БТС“.

„Не знам дали ще успея, но ще се опитам да покоря всички балкански планински първенци, тъй като не съм изкачил никога от тях“ – каза 80-годишният юбиляр.

От името на ТД „Егелвайс“ участва в кросовата верига „Спорт за всички“, която се провежда в гр. Пловдив и има две златни шампионски купи в своята възрастова група, а от Националния крос на Турция в гр. Бурса донесе през 2015 г. една вицешампионска, а през 2016 г. и шампионска купа. Когато е необходимо, изпраща и кореспонденции до вестник „Ехо“, в които отразява туристическия живот в нашето дружество.

Никога не може да се каже всичко, когато става въпрос за активната туристическа дейност на един юбиляр, достигнал 80-те. Затова нека му пожелаем здраве, сили и упорство в постигането на целите, които сам си е поставил и, както сам казва, „да не се предава“, защото предстоят и други юбилеи.

Николай Добрев,
майстор на спорта по туризъм и председател на Пешеходния клуб към ТД „Егелвайс“, гр. Пловдив

Игнат Игнатов

Българийо моя

Музика: Филип Аврамов

Българийо моя,
със изгреви ясни,
със трудови хора
и рози прекрасни,
във моята пролет,
във моята есен
бъди ми ти полет,
бъди ми ти песен!

Родопски килими –
гори и поляни!
Във нови морета
реките ни спряни!
И блокове ширни
със златни пшеници,
изпълват със радост
сърца и зеници!

Да крачи ли някой
из теб се опита,
несрещнат от мене
със сол и със пита,
тогава, Родино,
той чак ще познае
и моята обич
към тебе каква е!

Докато бие
в мене сърцето,
докато пее
птица в небето,
докато волен
вятърът тича –
тебе, Родино,
аз ще обичам!

Витоша, Витоша моя

Музика: проф. Й. Колев
Репертоарна песен и запис на хор
„Планинарска песен“

Витоша, Витоша моя,
сънно-красива си ти!
Бризна прохлада от зноя
носиш ни в летните дни!
Бор е презгърнал
нежно елица!
Весел бълбука
ручей студен!
Мило те гледа
плаха сърница!
Канят поляни
с губер зелен!
Витоша, Витоша –
моя мечта!
Гордее се София
с тебе в света!

Витоша, Витоша моя!
С чудно красиви гори,
на зимната буря със воя
пак не ни плашиш дори!
Крачат младежи,
грабнали скиите!
Крачат девойки
с поглед лъчист!
Викат децата!
Хвъркат шейните!
Дишаме волно
въздуха чист!
Витоша, Витоша –
моя мечта!
Гордее се София
с тебе в света!

Отстъпвайте, високи върхове!

(Ода за българския дух)

Музика: Г. Николов
Репертоарна песен
на хор „Планинарска песен“

На Христо Проданов – първия българин,
презгърнал се с връх Еверест
и останал завинаги в презгърдката му!

Отстъпвайте пред нас, гигантски върхове!
Отстъпвайте пред българския дух,
макар да сте покрити с вечни ледове
и те да са повити в скрежен пух!

Пред българци презгради и да има рой,
те пак не ще да могат да ги спрат!
Със воля и смъртта ще победят във бой,
но до целта си ще се доберат!

Пред българин поставяй само цел,
която достижима е в двубой!
Ще вложи сили, знам, до крайния предел,
но победителят ще бъде той!

Орли не кацат върху Еверест!
За орлов полет пак е той голям!
Но българинът стъпи и на него днес!
И вечно той ще бъде там!

На Еверест, гдето
орлите не стигат,
на Еверест, гдето
мъглата редеи,
там българци смели
небето подпират!
Трибагренник роден
вовек ще се веи!

Геодезистът, полярникът, планинският спасител и водач Борислав Александров – един щастлив човек с много хъс и много приоритети

Доц. Борислав Александров скоро ще стане на 55 години. От 3 десетилетия е преподавател в Университета по архитектура, строителство и геодезия в София. Преподава предметите „Геодезия“ и „Морска геодезия“ в Катедра „Геодезия и геоинформатика“. Той е първият български геодезист, стъпил в Антарктика преди точно 20 години, на 1.12.1998 г., със задача да картографира открити от сняг и лед скални участъци за целите на Българската антарктическа експедиция. Участник в 5 експедиции. Планински водач, автор на научни и научнопопулярни статии в различни издания. Практикувал геодезия на 6 континента. Щастлив баща на почти 4-годишна дъщеря.

- Доцент Александров, разкажете за Вашата научна работа в Антарктика...

- Беше седмата експедиция – още прохождахме като полярници заедно с многоуважавания и известен професор Христо Пимпирев. С него започнахме първото сериозно картографиране на района на българската база в Антарктика на остров Ливингстън. До момента, тъй като имаше известни прекъсвания, има пет експедиции, в които съм извършвал най-различни геодезически дейности, като голямата част от тях бяха все за първи път. Първо картографиране като геодезисти, за първи път заснемане на дъното на част от акваторията пред българската база, след това за първи път вкарахме дрон като средство за картографиране на скалите и ледниците вече на една по-голяма площ. Последната експедиция беше през 2017/2018 г., т.е. върнах се преди няколко месеца с едно много сериозно постижение за българската наука – монтирахме, макар и експериментално, за известно време да работи за първи път автоматична станция, която да следи динамиката на морското ниво. Нарича се мареографна станция. Тя е първата българска станция, която заработи в Антарктика и въобще извън нашите черноморски води. В България такива станции са само четири – във Варна, в Бургас, в Иракли и в Ахтопол. В момента единствено варненската публикува данни за морското ниво в Черно море, макар че те са на брега и са правени с много логистика, докато на Антарктика този сензор беше монтиран на дъното при доста трудни условия в ледова обстановка. На 27 септември 2017 г. беше пуснат и заработи като станция. Експериментално работи 45 дена, след което бе демонтиран за зимния период, за да може тази година да стане факт като станция. Целта на тази научна работа не е само като геодезия и хидрография. Информацията е много полезна в отолкова, доколкото това е най-верният количествен

показател за глобалните климатични промени. Започне ли да се покачва нивото на Световния океан, значи има топене на лед, а има ли топене на лед, се предполага затопляне. Само за 20 години, откакто ходя в Антарктика, има много, много степен лед. Нещата категорично не са добре. И ако този лед хипотетично се стопи, по данни на научни организации, Световният океан ще се повиши със 70 метра. Вероятно това няма да стане скоро, но при 70 метра покачване три четвърти от човечеството ще бъде застрашено. Тенденцията е към затопляне – дали ще е глобално, дали ще е локално, има някаква цикличност, но тенденцията е към затопляне. Според НАСА в момента е налице 3.5 мм годиш-

но покачване на Световния океан, което не е малко. И се очаква това да продължи във времето.

Когато заработи мареографната станция и тя започне телеметрично да предава данни, включи се в Антарктическият портал, всички ще знаят какво се случва тази година, следващата година, след десетилетие. В момента положението е тревожно откъм изчезване на лед. Категорично. Станцията отчита морското ниво автоматично, но на този етап е необходимо обучен човек да достигне през скални пасажии до записващото устройство и да сваля данните. Целта е, ако се намерят средства, което е много трудно, това да става автоматично през зимата, когато няма хора в базата в Антарктида и един път седмично чрез спътник да се изпраща малък файл, който да пристигне в България по телеметричен път. Това засега е в пожелателен аспект. Поставянето на мареографната станция е голямо постижение не само за геодезическото съсловие, но и за науката като цяло.

Аз лично съм много горд, тъй като и в момента някои от нашите станции не подават информация, докато мареографната станция там заработи при изключително тежките условия. Това, което предстои да се направи, е първо тя вече

да бъде монтирана окончателно на дъното. За целта трябва да се работи с водолази. Второто нещо – трябва да бъде свързана към сателитна система, която да предава данните – един път в седмицата, на две седмици. Около 100 записа ще има в денонощието. На този етап пренасянето на данните го наричам първобитно, защото този лагер, който събира данните, е монтиран на една скала, отива се при него с лаптопа и един кабел, прехвърлят се данните и после в базата те се обработват. За тази цел трябва да отиде човек. Когато нещата станат като в цивилизования свят, данните ще пристигат автоматично в България и няма да се наложи ходене дотам, за да се отчитат. Това нещо го пра-

вали въпрос: „Е, добре де, като не изкарвате никакви пари в Антарктида, за какво въобще ходите там?“ Казвам им, че нещата опират до едно нещо вътре, някъде до сърцето, което, като почне да го чопли човек, и той го прави. Досега сме имали общо 26 успешни експедиции, но на българските полярници за научна работа пари не се заплащат. Осигуряват им се логистика, транспорт и храна. И въпреки всичко нещата стават. И българите имат своя голям принос. И ще продължават да дават своя принос в българската и световната наука.

- Извън геодезията какви са Вашите занимания...

- Дипломирах се като планински водач преди две години. Много отдавна ходя по планините. 13 години бях в Планинската спасителна служба като доброволец в Софийски отряд, с доста различни преживелици, макар и само на Витоша. Ходил съм из Андите, Алпите, в Хималаите над 5000 м, гордея се, че имам над 10 вулкана, в които съм влизал, включително в Антарктика, в Нова Зеландия и няколко интересни вулкана на остров Пасха. Най-топлият вулкан, в който съм влизал, е Таравера, който е изгаснал преди 130 години, 400 метра надолу в кратера слязох, където още е топло и мирише на сяра, намира се в Нова Зеландия. Това беше изцяло за удоволствие. Хималаите са ми били изцяло за удоволствие. С Дойчин Василев заедно ходихме до връх Гокио в близост до масива на Еверест. След като завърших обучението си за планински водачи, водех испански групи в България. Със студентите ми, по време на практики, съм три седмици в Рила, в базата на УАСГ в Семково, два месеца в Антарктика и накрая дъщеря ми започна да протяга ръчички и да пита: „Тати къде е?“ Затова реших, че тази година няма да вода групи и ще ходим само с дъщеря ми в планината. Точно сега е моментът да усети, че не е сама. Сега е на 3 години и 10 месеца – вече познава карабинерите, научих я да развързва възли, някои се опитва да ги вързва, но има желание. Водих я на море и се опитах да я уча да плува, а догодина ще опитва и да се гмурка. Да се гмуркам, е мое хоби и да снимам под водата с камера – също. Всичко е въпрос на приоритети. Първо здравето и възпитанието

на това малко слънчице и след това останалото.

- Как открихте планината?

- Майка ми беше туристка и абонирана за вестник „Ехо“ и ми го носеше. И баща ми беше турист. Събота и неделя заедно ходехме на Витоша. Те ме зарибиха, както се казва. Планината си остана вътре в мен. Тя е всичко, но това „всичко“ го деля на две – защото и морето много ме привлича. Намерил съм най-щастливия елемент – предметът, който преподавам в УАСГ, се нарича „Морска геодезия“ – хем съм в планината, хем съм на морето, хем това ми е професията.

- Какви са Вашите планове и каква е равностметката Ви с днешна дата?

- Първото нещо, в което трябва да се специализирам, е апаратното змукане, искам да се обуча като водолаз, за да мога да слизам на поне 20-ина метра с кислород. Това може да ми помогне в работата в българската антарктическа програма. В Антарктика от пет експедиции, два пъти съм бил с яхта. Тази година пристигнахме пред Българската база с една новозеландска яхта двете тимата българи – подобно на аргонавтите и Язон

Най-важното е, че геодезията в този ѝ вид, в който е моя съдба вече 35 години, успяхме да я вмесим в Антарктическата програма, така че наистина да бъде полезна. Освен че ми е приятно да го правя, че има много голям адреналин в работата ми, тя е и много полезна за науката. Говорим за картографиране, говорим за глобални климатични промени, за научни резултати – имам над 60 научни и научнопопулярни публикации, докторската ми дисертация е на темата „Антарктида“, така че удоволствието го има. Мисля тепърва да кача поне два континентални първенеца – Елбрус и Килиманджаро. От българите, които са изкачили най-високия връх на планетата Еверест, с половината се познаваме, а някои са идвали в нашия университет да разкажат на студентите. Сред тях са Дойчин Боянов, Николай Петков, Дойчин Василев. Боян Петров, светла му памет, той също е гостувал при нас.

Интервюто взе

Емилия Матеина

Снимки:

Борислав Александров

Нов обект: Римски терми – гр. Варна

Един от най-ценните паметници на културата във Варна са Римските терми, намиращи се в централната част на града, на ъгъла на улиците „Сан Стефано“ и „Хан Крум“. Те са един от обектите на Археологическия музей в града.

Обществениите терми (баня) на Одесос са един най-запазените архитектурни паметници от римската епоха в България (1-ви–4-и век след новата ера). Те са от т. нар. „малък императорски тип“ и изграждането им се отнася към края на 2-ри век след новата ера. Това е най-голямата римска баня на Балканския полуостров – с площ от 7000 кв. м. Тя е четвърта по големина в Европа – след термите на Каракала и Диоклециан в Рим и в Тревир (Трир, Германия). Използвана е до края на 3-и век.

Главните входи на термите на Одесос са в източния и в западния край на северната фасада. По три стъпала посетителите влизали в източния и западния вестибюл (vestibuli). Събличали се в две съблекални (apoditeria) – най-големите помещения след залата за срещи, спорт и др. (basilica thermarium). Съблекалните били своеобразни клубове, в които посетителите прекарвали част от своето време преди или след къпането.

В термите е имало и други помещения с различно пред-

назначение: зала за обливане с хладка вода (frigidarium); за обливане с топла вода (tepidarium); за обливане с гореща вода (caldarium); тоалетни (latrinae); котелно (praefurnium) и др.

Изключителен интерес и до днес представлява отопли-

телната система, свързана с двойния под и специалните кухни, които отвеждали топлия въздух чак до покривната конструкция на банята.

Тази понтийска колония е основана около 570 г. пр. Хр. от заселници от йонийския градо-държава Милет. Освен

елини тук са живели траки, малоазиатци, римляни и заселници от много други етноси. Руините се издигат в по-старата, крайморска част на Варна. Австрийският учен Ернст Калинка, който през 1906 г. пребивава в града, обхожда останките на тази според него антична сграда. В бележките на основоположника на българската археология, чеха Карел Шкорпил, от 1907 г. четем: „Близо до черквата „Св. Георги“ се намира един старовремски зид. Той е известен под названието „куле“ или „римска кула“.

Навсякъде, където са се заселвали римляните, те са строили бани. Изграждането им се е предхождало от прокарването на водопроводи. Сведения за изграждането на римския водопровод са открити още през 1851 г. От двуезичния надпис на гръцки и на латински езици става ясно, че при управлението на император Антоний Пий общината на Одесос и военният управител, както и наместник на провинция Долна Мизия Тит Витрасий Полион, са капитали и довели до града по водопровод вода. Термите са били не само място за къпане, но и център на обществения живот.

Същинското къпане в рим-

ската баня е ставало в помещението за къпане с гореща вода. То заема централно място в плана на термите. Централният полукръгъл басейн – piscina, е разположен в апсидата, която излиза пред южната фасада на сградата. Под него е вместен и hypocaustum. От тук къпането е продължавало в централния tepidarium. В централния frigidarium е ставало изплакването със студена вода. Трите главни къпални помещения caldarium, tepidarium и frigidarium са били богато украсени с гранитни колони, с мраморни римо-коринтски капители, с двустранни колони и колони, оформени като чепатата тояга на Херкулес.

Наред с други обществени сгради, термите били важна част от ежедневието на Одесос. Римските терми са обявени за архитектурно-строителен паметник на културата през 1968 г.

Работно време:

май - октомври:

10.00 - 17.00 ч.,

почивен ден: понеделник

ноември – април:

10.00 - 17.00 ч.,

почивни дни:

понеделник и неделя

Входна такса - 4.00 лв.,

за студенти - 2.00 лв.

Тел. +359 52 600 059

Андрей Добре е от Румъния. Той е в България заедно с родителите си, които работят в София. Говори чудесно български език и започва да посещава 100-те национални туристически обекта на 1 март 2015 г. Книжката си купува от музея „Земята и хората“ в София. Незабравимо впечатление остава у него Асеновата крепост. Цялото му семейство с огромно желание пътува из България и се запознава с нейната история и красота.

Богданка Суракова е от с. Челопеч. Още като ученичка си е купила книжката за 100-те национални туристически обекта и оттогава с голямо желание пътува из България. Обича срещата с нови, непознати места. Първият обект, който е посетила, е къщата-музей на Васил Левски в Карлово. Впечатлена е и от Ботаническата градина в Балчик.

Кокосовите острови – 5 метра над океана

Кокосовите острови, наричани още острови Килинг, представляват малък архипелаг от 27 острова, разположен на повече от 2100 километра западно от Австралия. Намират се сред топлиите води на Индийския океан. Наричат се „Килинг“, на името на английския капитан Уилям Килинг, който ги открил през 1609 г.

Архипелагът обхваща площ от около 14 квадратни километра и се дели на две групи – Северни и Южни Кокосови острови. Територията на Южните Кокосови острови е по-обширна. Най-големи тук са островите Саут Айленд, Уест Айленд, Дайрекшън и Хорсбърт. Северните Кокосови острови, въпреки множественото им название, се състоят само от един остров – Норд Килинг, чиято площ е 1.2 кв. км.

Населението на архипелага през 2014 г. е било 596 души.

Административен център е Западният остров – Уест Айленд. Площта му е 6.2 кв. км. Тук се намира летището, което обслужва трасето Австралия – Южна Африка. Този остров е и най-слабо населен – 133 души; има няколко хотела, кафенета и болница.

Кокосовите острови са красиви и екзотични. Те са покрити с буйна тропическа растителност и много кокосови палми. Имат плосък терен и се издигат съвсем малко над морското равнище – най-високата точка на архипелага достига едва 5 метра над нивото на Индийския океан.

Островите се намират сред великолепна коралова лагуна с плитки и кристално чисти океански води. Бреговете са покрити с фин бял коралов пясък. През декември 1995 г. Северните кокосови острови и околните води са обявени за национален парк „Пулу Килинг“. На островите има много видове птици, но най-впечатляващо е подводното разнообразие. Тук водолазите се срещат със сини и гърбати китове, акули, риба тон, морски костенурки и стотици видове малки пъстри риби, обитаващи плитките коралови води.

Климатът на Кокосовите острови е горещ, субекваториален, с обилни валежи през цялата година. Температурите са високи и почти постоянни, като варират между 28 и 30 градуса, а нощните около +24,+25 градуса. Меж-

Кокосов орех на Кокосовите острови

ду 10 и 20 дни всеки месец ваят гръждове. Най-малко вали през септември и октомври.

Кокосовите острови били необитаеми, когато ги открил капитан Уилям Килинг през 1609 г., и това положение не се променило чак до XIX век. Сега по-голямата част от населението живее в селището Бантам Вилидж на остров Хоум – той и Уест Айленд са единствените населени острови в архипелага.

В етническият състав на Кокосовите острови има известно разнообразие, макар и не толкова голямо, колкото в континенталната Австралия. Преобладаващата част от местното население са азиатци (малайци), следвани от европейците (предимно британци). Най-често срещаната религия на островите е ислямът, който се изповядва от около 80% от жителите на архипелага. Официалният език е английски, но само една четвърт от населението разговаря на него в своето ежедневие.

Икономиката на Кокосовите острови разчита главно на три отрасли – отглеждане на кокосови гръвета и производство на копра, риболов и туризъм. Официалната валута на архипелага е австралийският долар, а жизненият стандарт е добър, въпреки че не може да се сравни с големите и силно развити австралийски градове. Почти цялата икономика е съсредоточена в Уест Айленд.

Кокосовите острови са изключително красиви, но въпреки това не са много популярна туристическа дестинация. Причината е, че са слабо известни и твърде отдалечени от всякакви населени места – но, независимо от всичко, възможностите за забавление са много големи; разбира се, с изключение на бурен нощен живот. Повечето туристи идват тук, за да си отгъхнат от стреса, да се разхождат на тихо и отдалечено място сред природата, да се насладят на непокътнати пейзажи, да се гмуркат сред коралови лагуни и безгрижно да

лежат на пясъчните плажове.

Тук няма да намерите открити луксозни хотелски комплекси, вили, големи ресторанти и шумни развлечения. Кое е и най-голямото предимство на Кокосовите острови в очите на туристите, желаещи да се потопят сред истинската, недокосната от човека атмосфера на тропическите морета. Между различните острови може да се пътува с моторни лодки, което е и едно от любимите туристически развлечения – лодката остава туриста или групата на някое от необитаемите островчета и в уговорен час се връща, за да го прибере. По този начин гостите тук могат да се насладят изцяло на усамотението сред природата и сливането с нея.

Всичко, от което се нуждае туристът, е фотоапарат, минимум грехи, слънцезащитен крем и слънчеви очила – а доброто настроение идва от само себе си като неизбежна опция. Островите са великолепна зона за практикуване на дайвинг (гмуркане с аквалане). Любителите на фотографията имат възможност да правят изключително впечатляващи снимки привечер на залез слънце, а всъщност и през целия ден – достатъчно е само да издебнат някой от многобройните красиви съчетания между синьо-зеления океан, слънцето, палмите и ослепително белите пясъци. Трябва да се има предвид, че почивката на Кокосовите острови е подходяща преди всичко за хора, които ценят отмората и спокойствието. Тя може да бъде и великолепен начин за прекарване на медения месец на млади брачни двойки. Който иска да намери кипящ нощен живот обаче, трябва да го потърси другаде.

Най-добрият начин да се стигне до Кокосовите острови е с редовен полет от град Пърт, щата Западна Австралия. Самолет има 3 дни в седмицата, полетът трае около 2 часа. Алтернатива на Пърт е полет от Рождественския остров, който също е австралийска територия.

Най-подходящото време за посещение на Кокосовите острови е в периода от юни до октомври – това са зимните месеци в южното полукълбо. Тогава условията са най-приятни, климатът е лесно поносим, а съчетанието от температура и влажност на въздуха е оптимално.

Водата при Кокосовите острови е идеална за гмуркане

ВОДОРАВНО: Оли, БСК, СРЕБНА, Али ботуш, Ерен, Ената, Адами /Джюзене/, Оди, Ипанит, Ареан, "На", Ариман, Асо, "Ти", Кнапарта, кан, Брат, Пар, Поанок, Гопа, Кипр, Поо, ЕЛН, Тапа, Оли, Ок, Бак, Мото, Кота, Пан, Ила, Комар, Анто, ГОК, Калинка, Рамо, Не, Пешера, Авал, Нил, Насока, Лат, АН, АК, Асар, Би, Ано, Наем, Баас, Алар, Водов /Сегрей/, "Кипра", Ане /Кипра/ Стра, "Понербон", Аварин, Кумата, Играта, Марица, Шингарника, Понечан.

Печат: "Алианс ПРИНТ"

КОНСУЛТАЦИИ
ЪКАУНТ

Счетоводни услуги
и данъчна защита

тел.: 02/8664553
GSM: 0899881720
ekushlev@gmail.com

В края на всяка стара година с радостно нетърпение чакаме идването на Новата. Нетърпението ни е съвсем нормално и разбираемо, и не само заради богатите трапези, новогодишните веселби и забави. То е предизвикано най-вече, защото Новата година ни носи едно от най-важните неща в човешкия живот – надежди.

Нови надежди.

Всеки нов период в нашия живот – бил той година, месец, седмица или ден, ние посрещаме с надежди. Те са светещите фарове в нашето ежедневие, които сочат верния път в морето от работа, срещи, планове, проекти, взаимоотношения с делови или лични партньори, с познати, близки и приятели. Нали именно те ни дават упование да живеем по-нататък и да си проправяме път през пъртината на делничното битие. Пъртина, често осеяна с пречки, трудности и препятствия под прикрито блесещите снежинки.

Далеч неслучайно надеждата в човешкото съзнание е поставена наравно с другите две най-важни основи в нашия живот – вярата и любовта. Вярата, Надеждата, Любовта. Без вяра ние губим ориентир в живота си, без любов – опората в другите хора, а без надежда – посоката, към която да вървим. Разбира се, човек често се

лута в лабиринтите на делника, сред трудности, колебания и неувереност. Обаче когато в мъгливата далечина проблесне трептящата светлинка на надеждата, заради която си струва да изминем пътя, който ни очаква, ние намираме и вярата в смисъла на предстоящите крачки, откриваме и любовта на другите хора, които ще ни помогнат да достигнем обетования бряг.

Надеждите са онова, което придава

смисъл на цялото ни съществуване. Ако за миг си представим, че ги няма, веднага ще установим, че всъщност животът пред нас губи своите опори. Защото, ако не се надяваме, че ще успеем в нещо, без значение какво е то – в професията, в личния си живот, в обществена дейност или просто в някое хоби, веднага пред нас ще се изправи сериозният въпрос: а защо всъщност живеем? Та нали именно затова практикуваме заниманието

„живот“ – защото се надяваме, че нейде там, по този път, който ни се предлага, ни чака някакъв, може би малък, но все пак успех?

Далеч не е съвпадение, че Рождество Христово е неразривно свързано с изпращането на Старата и посрещането на Новата година. Раждането на Божия син за всички вярващи християни означава раждане на най-голямата надежда за всички хора по света – изчистване от греховете чрез предстоящото им изкупление и появата на богатното Слово сред човечеството. Както е речено: „На земята мир и между човеците благоволение!“ Така раждането на новите надежди, докато чакаме Новата година, се издига до висша, божествена категория.

Изпращането на Старата и посрещането на Новата година винаги ни предоставя удобен случай да обновим, или както сега е модерно да се казва – да „актуализираме“ нашите надежди. Равносметката, която ни предоставя Старата година, е базата, по която трябва да коригираме онова, на което се надяваме, в което вярваме и за което си мечтаем. Това е и едно от нещата, заради които трябва да благодарим на Старата година и да я изпратим с почит и уважение.

Защото, вележдайки се в резултатите от нея, тя ни дава прекрасната възможност да превърнем надеждите си за бъдещето не просто в абстрактни или умозрителни пожелания – а в реални и прагматични възможности за изпълнение. Някои от нас може да се надяват, примерно, да станат милионери; но ако не предприемат конкретни стъпки в тази насока, да кажем, в някакъв бизнес, в усилие за пробив в професията или, както гласи старият виц, поне да си купят билет от лотарията – то такива желания ще си останат просто красиви мечти без връзка с реалната действителност. И така е с всички надежди – възвишени или по-обикновени, материални или духовни.

По този начин, чрез равносметката, Старата година предава щафетата с надеждите ни на Новата, за да продължим към своите стремежи и упования за по-добро бъдеще!

Честити коледни и новогодишни празници! Да ги посрещнем с нови, светли и радостни надежди!

Любомир Атанасов

Честита Нова година – с нови надежди!

Премиера на пътеводителя „Северозападна България – от Тимок до Искър“

На 4 декември в Информационния център на БТС се състоя премиера на пътеводителя „Северозападна България – от Тимок до Искър – част I“, чийто автор е инж. Иван Михайлов. Експертът от БТС Искра Чернева, по чиято идея бе организирана премиерата, представи книгата, като подчерта колко голяма подготовка трябва да има авторът на един пътеводител, за да стане той увлекателно и полезно четиво. Алпинистката Елисавета Първанова и присъстващите на преми-

ерата почитатели на туризма единодушно одобриха идеята подобни прояви да станат традиционни, като се представя не само нова туристическа литература, но и хората, дошли в Информационния център да споделят преживяванията си от своите пътешествия. С други думи, Информационният център да се превърне в място за неформални срещи, които събират на едно място туристи от различни поколения.

Събитието уважиха представители от ТД „Камен дел“, АТД при БАН,

ТД „Алеко Константинов-1899“, ТД „Кремиковци“, Сдружението на туристическите хорове в България, много любители на пешеходния туризъм и приятели на БТС.

По време на премиерата прозвучаха песни, изпълнени от Карел Маринович – експерт в БТС, и в съпровод на китариста Георги Гаврилов. Както каза Искра Чернева, тези двама млади музиканти ще бъдат мост между поколенията, които обичат планинарството. Публиката пъ и туристически песни. С приветствени думи към дошлите

на премиерата се обърна изпълнителният секретар на БТС Зорница Радонова.

„Не се затварям в сухия материал, стрема се да бъда близо до хората“ – каза инж. Иван Михайлов и обеща през месец май 2019 г. да представи друг свой пътеводител – „Мальовица и Мальовишките предели“. С автографи от автора и в добро настроение дошлите в Информационния център си обещаха пак да се срещнат и пак да общуват помежду си, защото, както каза Иван Михайлов, „Планината е тази, която ни събира“.

